

Begroting 2023 en meerjarenbegroting 2023-2027

Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland-Noord

23 december 2022

Inhoud

1	Inleiding.....	2
1.1	Samenvatting.....	2
1.2	Leeswijzer	3
2	Gegevens van de stichting.....	4
2.1	Juridische structuur en organogram	4
2.2	Samenstelling College van Bestuur en Raad van Toezicht	5
2.3	Overzicht scholen	5
3	Strategisch beleidsplan	6
3.1	Doelstellingen	6
3.2	Resultaten	6
3.3	Ontwikkeling nieuw SBP en nieuwe schoolplannen	6
4	Planning & control cyclus.....	7
5	Ontwikkeling leerlingenaantallen	9
6	Meerjarenbegroting 2023-2027	10
6.1	Gecomprimeerde begroting 2023.....	10
6.2	Begroting per school 2023	11
6.3	Meerjarenbegroting 2023-2027.....	12
6.4	Toelichting begroting 2023 en meerjarenbegroting 2023-2027	13
6.5	Ontwikkeling liquiditeit	14
6.6	Overzicht reserves en vermogenspositie	16
6.7	Nieuwe signaleringswaarde voor reserves.....	17
6.8	Meerjarenbegroting en toelichting per school	19
6.8.1	Toelichting osg Willem Blaeu	20
6.8.2	Toelichting Focus	22
6.8.3	Toelichting Berger Scholengemeenschap.....	25
6.8.4	Toelichting rsg Wiringherlant	28
6.8.5	Toelichting de Viaan	32
6.8.6	Toelichting Stedelijk Dalton College Alkmaar	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6.8.7	Toelichting Huygens College Heerhugowaard.....	37
6.8.8	Toelichting Murmellius Gymnasium	39
6.8.9	Toelichting Van der Meij College	42
6.8.10	Toelichting BMO	45
6.8.11	Toelichting Bovenschools.....	47
6.9	Risicoanalyse	48
6.9.1	Rapportage aanwezigheid en werking interne risicobeheersings- en controlesysteem	48
6.9.2	Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden.....	49
6.9.3	Risicoparagraaf in geld.....	50

1 Inleiding

1.1 Samenvatting

In voorliggend document presenteren wij de begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2023 tot en met 2027 van de Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland-Noord (verder: SOVON).

Ook dit jaar presenteert SOVON een negatieve meerjarenbegroting. De voornaamste oorzaken hiervan worden hieronder toegelicht.

In 2023 ontvangt SOVON voor de periode januari tot en met augustus aanvullende bekostiging in het kader van corona. Deze incidentele gelden maken het opstellen van een consistente meerjarenbegroting waarin de inkomsten en de uitgaven met elkaar corresponderen, complex. Niet bestede gelden uit de subsidie 'Nationaal Programma Onderwijs' (verder: NPO) worden ten gunste van de 'bestemmingsreserve NPO' gebracht. In 2023 wordt waar mogelijk nog uit deze bestemmingsreserve geput om de uitgaven in 2023 te bekostigen.

In de begroting is rekening gehouden met het besluit om per schooljaar € 500.000 te onttrekken uit de algemene reserve om uitvoering te geven aan de doelstellingen uit het strategisch beleidsplan. Ook dit voornemen is in de begroting verwerkt en loopt door tot en met 2027.

In de zomer van 2020 heeft de Inspectie van het Onderwijs (verder: de Inspectie) op verzoek van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (verder: OCW) een nieuwe signaleringswaarde ontwikkeld voor het bepalen van de bovengrens van het eigen vermogen van besturen en samenwerkingsverbanden. De Inspectie gebruikt deze signaleringswaarde in het toezicht op de doelmatigheid. De Inspectie benadrukt daarbij dat deze waarde geen absolute norm is, maar in geval van overschrijding de basis vormt voor een gesprek met het betreffende bestuur. Context en beleid kunnen aanleiding zijn om (tijdelijk) een hogere vermogenspositie aan te houden dan de signaleringswaarde. De nieuwe signaleringswaarde betekent voor SOVON dat wij een 'mogelijk bovenmatig eigen vermogen' hebben van € 5,3 miljoen. Dit wordt veroorzaakt doordat SOVON de afgelopen jaren te veel beschikbare middelen niet heeft ingezet. Ten eerste door de forse verhogingen van de rijksvergoeding tijdens het begrotingsjaar en ten tweede door toekenning van incidentele middelen.

Vanaf 2021 kreeg SOVON in verband met corona diverse extra, bijzondere en aanvullende bekostiging en subsidies. Vanaf augustus 2023 vallen deze extra inkomsten weg en is het derhalve zaak om de begroting rond te krijgen zonder deze extra bekostiging. Het wegvallen van deze incidentele geleiden maakt het opstellen van een consistente meerjarenbegroting waarin de inkomsten en de uitgaven elkaar matchen zeer complex. Vooral de meerjarenbegroting vanaf 2024 was geen eenvoudige opgave. In het eerste scenario kwam SOVON op een structureel tekort van € 7 miljoen per jaar vanaf 2024. Het eigen vermogen van SOVON is niet zodanig dat deze negatieve resultaten opgevangen kunnen worden. In een vervolgstap (scenario twee) is vervolgens gesneden in de personele lasten om de dalende inkomsten gedeeltelijk op te kunnen vangen. Deze meerjarenbegroting ligt nu voor. In 2023 presenteert SOVON een negatief resultaat van € 1,6 miljoen wat grotendeels opgevangen gaat worden door het bestemmen van de NPO-reserve. In 2024 presenteert SOVON een negatief resultaat van € 5,4 miljoen. Dit negatief resultaat wordt gedekt door de inzet van de algemene reserves. De verwachting is dat SOVON eind 2024 het bovenmatig eigen vermogen volledig heeft ingezet.

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 is gelet op de gezonde financiële positie van SOVON besloten om ruim € 4 miljoen toe te voegen aan de op dat moment nieuw gevormde bestemmingsreserve ‘kwaliteit’. Hiervoor is met ingang van schooljaar 2019-2020 voor drie jaren € 1 miljoen per schooljaar gereserveerd. De hoogte van de reserve “kwaliteit” bedraagt op 1 augustus 2022 ongeveer € 1 miljoen. Daar waar de impact van de wegvallende incidentele middelen de kwaliteit van ons personeelsbestand raken, zullen wij de middelen uit de reserve kwaliteit inzetten. Dit bedrag hebben wij derhalve niet al op voorhand toegevoegd aan de begroting 2023 -2027, maar gaan wij op een nader te bepalen moment inzetten.

Gezien bovenstaande ontwikkelingen is het presenteren van een negatieve meerjarenbegroting 2023-2027 verantwoord. In feite is de begroting een bestedingsplan hoe wij een deel van de reserves de komende jaren doelmatig gaan aanwenden om de kwaliteit van ons onderwijs te versterken.

1.2 Leeswijzer

De opbouw van deze begroting is verder als volgt:

- In hoofdstuk 2 presenteren we een aantal kerngegevens over SOVON.
- Hoofdstuk 3 bevat een overzicht van de strategische ambities uit het strategisch beleidsplan en andere strategische uitgangspunten voor de begroting 2023 en meerjarenbegroting 2023-2027.
- In hoofdstuk 4 schetsen we de planning & control cyclus binnen SOVON.
- In hoofdstuk 5 gaan we in op de ontwikkeling van de leerlingenaantallen in 2022 en de jaren daarna.
- In hoofdstuk 6 presenteren we de begroting en meerjarenbegroting.

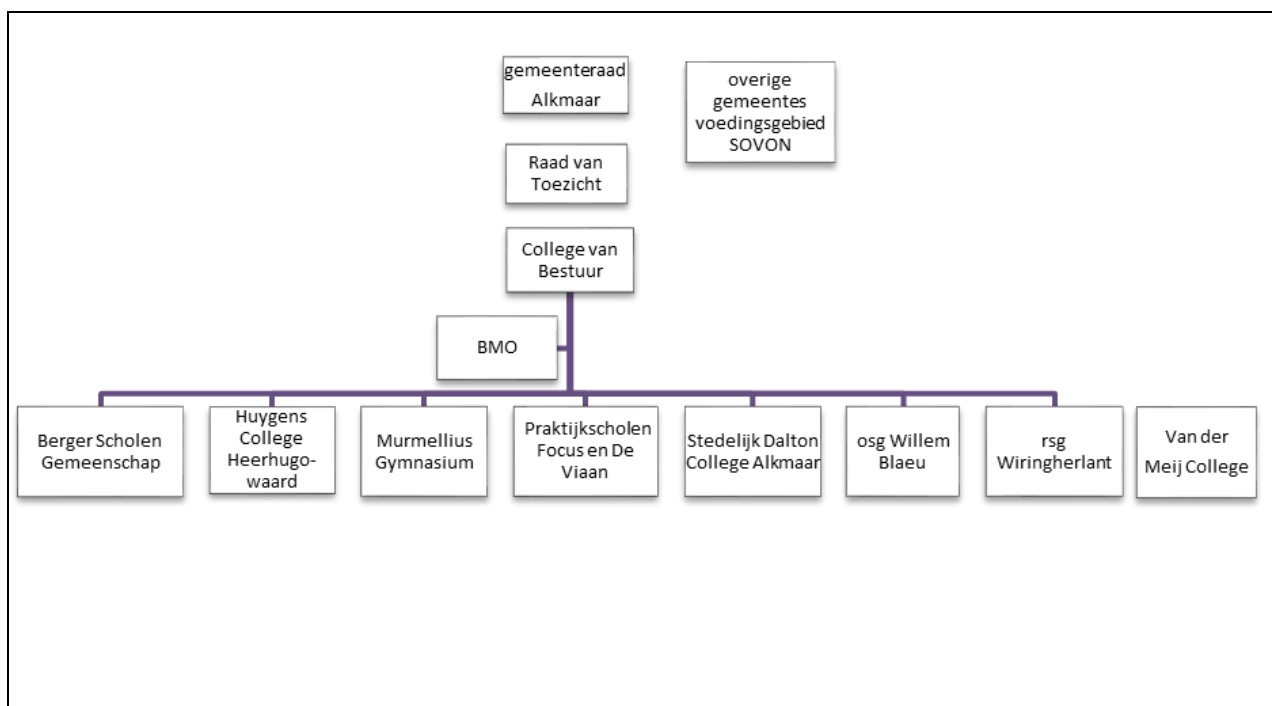
2 Gegevens van de stichting

2.1 Juridische structuur en organogram

SOVON is een openbare stichting ex artikel 42b van de Wet op het voortgezet onderwijs. De (toenmalige) gemeenten Alkmaar, Bergen, Heerhugowaard (momenteel Dijk en Waard) en Wieringermeer (momenteel Hollands Kroon) hebben in 2001 de instandhouding van de openbare school of scholen voor voortgezet onderwijs overgedragen aan de stichting.

De stichting kent een College van Bestuur en een Raad van Toezicht. Als externe toezichthouder fungeren de gemeenteraden van de hierboven genoemde gemeenten. Ieder jaar geven de voorzitter van het College van Bestuur (verder: CvB) en de voorzitter van de Raad van Toezicht (verder: RvT) van SOVON een toelichting op het jaarverslag aan de betrokken wethouders. De gemeente Alkmaar benoemt mede namens de andere genoemde gemeenten de leden van de Raad van Toezicht van SOVON. Belangrijke partij in de besluitvorming binnen SOVON is verder de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (verder: GMR), die advies- dan wel instemmingsrecht heeft op een reeks van onderwerpen. De ondersteuning van bestuur en schoolleiding vindt plaats door het bureau managementondersteuning (verder: BMO). De scholen worden geleid door een rector of een directeur.

Zie onderstaand organogram.

Organogram SOVON

2.2 Samenstelling College van Bestuur en Raad van Toezicht

SOVON kent een éénhoofdig College van Bestuur (verder: CvB) dat bestaat uit de heer dr. R.B.M. Rigter. De samenstelling van de Raad van Toezicht (verder: RvT) is als volgt:

- Mw. mr. S. van Ketel, voorzitter.
- Mw. E. Winters MBA, lid.
- Dhr. mr. R.K. van Rijn MBA, lid.
- Dhr. A. Amhaini, lid.
- Mw. drs. K. van der Gaast, lid (tot 1 januari 2023).
- Dhr. R.J.F. Winter RA CPC Msc, lid (vanaf 1 januari 2023).

2.3 Overzicht scholen

Het bestuur van SOVON is het bevoegd gezag van negen scholen in de gemeenten Alkmaar (osg Willem Blaeu, Stedelijk Dalton College Alkmaar, Murellius Gymnasium, praktijkschool De Viaan en het Van der Meij College), Bergen (Berger Scholengemeenschap), Dijk en Waard (Huygens College Heerhugowaard en praktijkschool Focus) en Hollands Kroon (rsg Wiringherlant). Het Van der Meij College in Alkmaar is een bestuurlijke samenwerking van SOVON en csg. Jan Arentsz, dat bovenbouw vmbo (bl en kader) verzorgt voor osg. Willem Blaeu, het Stedelijk Dalton College Alkmaar en de (betreffende) vmbo-afdelingen van csg. Jan Arentsz. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ontwikkeling van de leerlingenaantallen (inclusief nieuwkomers en vavo-leerlingen) van de genoemde scholen.

Gemeente/school (brinnummer)	1-10-2021	1-10-2022
<i>Alkmaar:</i>		
osg Willem Blaeu (01XF)	839	783
Stedelijk Dalton College Alkmaar (19ZQ)	1.077	1.023
Murellius Gymnasium (20AA)	768	759
De Viaan (praktijkonderwijs, 19YT)	234	217
Van der Meij College (SOVON-aandeel 01XF01, 19ZQ02)	262	331
<i>Bergen:</i>		
Berger Scholengemeenschap (16ST)	848	829
<i>Dijk en Waard:</i>		
Huygens College Heerhugowaard (19ZX)	1394	1559
Focus (praktijkonderwijs, 08UV)	234	238
<i>Hollands Kroon:</i>		
rsg Wiringherlant (17DD)	929	960
<i>Totaal</i>	<i>6.585</i>	<i>6.699</i>

Leerlingenaantallen SOVON-scholen

In hoofdstuk 5 gaan we in op de ontwikkeling van de leerlingenaantallen in de komende jaren.

3 Strategisch beleidsplan

3.1 Doelstellingen

In ons strategisch beleidsplan *Samen Vooruit!* hebben we onze strategische doelen voor de periode 2019-2023 geformuleerd in de vorm van vier *beloftes*:

1. **Onderwijsontwikkeling:**
We bieden onze leerlingen modern onderwijs (o.a. via maatwerk en de inzet van ICT).
2. **Onderwijsaanbod:**
We zorgen voor voldoende kwalitatief goed voortgezet onderwijs in de regio en keuzevrijheid voor ouders en leerlingen (o.a. via gezamenlijke aanpak van de krimp).
3. **HR en professionalisering:**
We leggen de professionele lat hoog (o.a. via een SOVON-breed professionaliseringsprogramma).
4. **Basiskwaliteit:**
Onze onderwijskwaliteit voldoet aan de inspectienormen en we zorgen voor een gezonde bedrijfsvoering.

3.2 Resultaten

Voorjaar 2021 hebben we stilgestaan bij de tussentijdse resultaten van ons strategisch beleidsplan 2019-2023 *Samen vooruit!* en de vraag op welke thema's in de resterende looptijd het accent zou moeten liggen. In vervolg hierop zijn drie SOVON-brede werkgroepen aan de slag gegaan met uitwerking van speerpunten en acties op de onderwerpen *portfolio* (onderwijsaanbod), *ICT en onderwijs* en *strategisch HRM*. De opbrengsten zijn beschreven in een 'addendum' dat als het ware onze strategische agenda vormt tot het einde van schooljaar 2022-2023. Voorbeelden van acties in het addendum zijn de uitwisseling van personeel en kennis op tekortvakken (thema portfolio), de aanstelling van onderwijskundig ICT-aanspreekpunten op de scholen (thema ICT en onderwijs) en de versterking van het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers (thema HRM).

3.3 Ontwikkeling nieuw SBP en nieuwe schoolplannen

Parallel aan uitvoering van het genoemde addendum zijn we gestart met de voorbereiding van het traject om te komen tot een nieuw strategisch beleidsplan voor de periode 2023-2027 (schooljaar 2023-2024 tot en met 2026-2027). Dat proces is in juli 2022 gestart met een bijeenkomst in het CvS waarin is verkend hoe actoren binnen en rondom de organisatie het best kunnen worden betrokken bij de uitwerking van de nieuwe strategie. Eind september 2022, tijdens de jaarlijkse tweedaagse van bestuurder, schoolleiders en stafmedewerkers van BMO, is stilgestaan bij de inhoudelijke strategische speerpunten voor de komende strategische periode. Vanaf oktober 2022 zijn ook de andere onderdelen van de organisatie betrokken: de GMR en haar achterban (op 15 november 2022) en de voltallige schoolleiding van SOVON (17 november 2022). In januari 2023 vindt een strategische sessie plaats met de RvT. Daarna wordt het nieuwe koersplan uitgewerkt en gaan, parallel daaraan, de scholen aan de slag met hun nieuwe schoolplannen voor de schooljaren 2023-2024 tot en met 2026-2027.

4 Planning & control cyclus

De voorliggende meerjarenbegroting maakt onderdeel uit van de planning & control cyclus van SOVON. Deze heeft de volgende elementen:

Strategie

- Basis voor de planning & control cyclus vormt het SBP. Dit heeft een looptijd van vier schooljaren (2019-2020 t/m 2022-2023).
- De in het SBP vermelde beloftes en doelstellingen zijn leidend voor het schoolplan. Het schoolplan wordt verder gevoed door de eigen ambities en doelstellingen van de betreffende school (onder meer afhankelijk van de specifieke identiteit en positionering van de school). Ook het schoolplan heeft een looptijd van vier schooljaren. Het Huygens College Heerhugowaard en het Stedelijk Dalton College Alkmaar hebben, omdat hun vorige schoolplan doorliep tot 1 augustus 2020, een nieuw schoolplan met een looptijd van drieschooljaren (tot 1 augustus 2023).
- In het schooljaar 2022-2023 wordt een nieuw SBP ontwikkeld voor de periode 2023-2024 t/m 2026-2027. Als de contouren hiervan klaar zijn (eerste kwartaal 2023), starten de scholen met uitwerking van hun nieuwe schoolplannen voor dezelfde periode.

Formatie

- Elk voorjaar voert de bestuurder formatiegesprekken met de schoolleiders. Op basis hiervan worden de formatieoverzichten per school vastgesteld en de totale formatieplanner voor de stichting.
- Belangrijke uitgangspunten voor het vaststellen van de formatie, zijn de leerlingenprognoses (verwachte leerlingenaantallen voor het komende schooljaar) per school en het bovenschools taakbeleid.

Begroting

- Basis voor de jaarlijkse vaststelling van de begroting, vormen het meerjarige financieel beleidsplan van SOVON en de kaderbrief, waarin de financiële uitgangspunten voor het komend begrotingsjaar staan uitgewerkt.
- Op basis van de kaderbrief stellen de schoolleiders hun schoolbegroting op, bestaande uit een jaarbegroting en een meerjarenbegroting.
- Nadat de schoolbegrotingen zijn opgesteld, wordt de SOVON-begroting uitgewerkt, eveneens bestaande uit een jaarbegroting en een meerjarenbegroting.
- De begrotingen zijn gebaseerd op kalenderjaren.

Verantwoording

- Over de voortgang bij de uitvoering van voornoemde plandocumenten doet de bestuurder driemaal per jaar verslag in een kwartaalrapportage richting de interne en externe stakeholders van SOVON (de verantwoording over het vierde kwartaal wordt meegenomen in het jaarverslag).
- De diverse kwartaalrapportages vormen de opmaat naar de jaarrekening en het jaarverslag van de stichting. Op grond van de uitkomsten van een kwartaalrapportage kan de begroting worden bijgesteld, zowel in positieve als negatieve zin.

- De schoolleider neemt belangrijke jaardoelen voor haar of zijn school en eventuele meer persoonlijke ambities en ontwikkeldoelen op in een managementcontract. Dit beslaat een schooljaar.
- Over de voortgang van dit managementcontract en de uitvoering van andere plannen op schoolniveau heeft de schoolleider vier keer per jaar een ontwikkelgesprek met de bestuurder.

5 Ontwikkeling leerlingenaantallen

Belangrijke basis voor de uitwerking van de meerjarenbegroting 2023-2027 en de jaarbegroting 2023, vormen de leerlingenprognoses die jaarlijks worden afgegeven door de schoolleiders. Vertrekpunten voor deze prognoses zijn de bestaande aanmeldingen, de verwachte uitstroom en de verwachte daling dan wel toename van de instroom. Onderstaande tabel bevat de werkelijke leerlingenaantallen per 1 oktober 2022 (basis voor de begroting 2023), gevolgd door de verwachte aantallen op 1 oktober 2023 t/m 2026 (als basis voor de begrotingen 2024 t/m 2027), exclusief nieuwkomers.

Gemeente/school	Werkelijk 1-10-2022	Prognose 1-10-2023	Prognose 1-10-2024	Prognose 1-10-2025	Prognose 1-10-2026
<i>Alkmaar:</i>					
osg Willem Blaeu	781	753	787	820	868
Stedelijk Dalton College Alkmaar	998	955	955	955	955
Murmellius Gymnasium	759	710	745	745	745
Praktijkschool De Viaan	217	200	200	200	200
Van der Meij College	301	300	280	280	280
<i>Bergen:</i>					
Berger Scholengemeenschap	829	825	820	830	850
<i>Heerhugowaard:</i>					
Huygens College Heerhugowaard	1.547	1.605	1.620	1.610	1.595
Praktijkschool Focus	237	234	234	234	234
<i>Hollands Kroon:</i>					
rsg Wiringherlant	951	943	934	934	934
Totaal	6.620	6.525	6.575	6.608	6.661

Voor de analyse onder deze cijfers, zie de meerjarenbegrotingen per school en de toelichtingen daarop in paragraaf 6.4.

6 Meerjarenbegroting 2023-2027

Vanaf juni 2022 werken wij met de begrotingstool Cogix. Deze begrotingstool is gekoppeld aan ons boekhoudsysteem Afas en ons salarispakket Raet. Hierdoor biedt Cogix ook de mogelijkheid om scenario's te maken. Deze begroting is onze eerste begroting die gemaakt is met behulp van Cogix.

6.1 Gecomprimeerde begroting 2023

Kostenplaats			
SOVON			
	Realisatie □	Begroting □	Begroting □
Grootboekrekening	2021	2022	2023
3.1 Rijksbijdragen	70.791.729	66.826.714	73.813.411
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	293.197	158.952	146.147
3.5 Overige baten	2.778.316	1.811.363	4.240.156
3 Baten	73.863.242	68.797.029	78.199.714
4.1 Personeelslasten	58.900.909	59.388.956	63.669.954
4.2 Afschrijvingen	2.591.591	2.510.371	2.848.081
4.3 Huisvestingslasten	2.957.306	3.471.976	3.649.381
4.4 Overige lasten	6.201.328	6.884.034	9.653.355
4 Lasten	70.651.134	72.255.338	79.820.771
6.1 Financiële baten	224.236	154.011	148.495
6.2 Financiële lasten	224.247	154.011	148.495
6 Financiële baten en lasten	-12	0	0
1 Resultaat	3.212.097	-3.458.309	-1.621.057

6.2 Begroting per school 2023

Grootboekrekening	SOVON	01XF - osg Willem Blaeu	08UV - Focus	16ST - Berger Scholengemeenschap	17DD - rsg Wiringherlant	19YT - De Viaan	19ZQ - Stedelijk Dalton College Alkmaar	19ZX - Huygens College	20AA - Murmellius Gymnasium	VMC - Sovon Van der Meij	BMO - BMO	BOV - Bovenschools
3.1 Rijksbijdragen	73.813.411	8.629.897	4.119.433	7.768.468	11.444.051	3.925.374	10.720.886	15.751.042	7.195.083	4.259.176		
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	146.147	12.935	68.612			41.000	0	23.600				
3.5 Overige baten	4.240.156	-50.455	-140.465	-213.574	-109.043	-123.843	-93.989	-744.415	-100.260	-23.001	1.528.419	4.310.781
3 Baten	78.199.714	8.592.377	4.047.580	7.554.894	11.335.008	3.842.532	10.626.897	15.030.228	7.094.823	4.236.176	1.528.419	4.310.781
4.1 Personeelslasten	63.669.954	7.431.007	3.506.371	6.603.012	9.270.016	3.471.412	9.152.611	12.242.550	5.916.247	3.726.597	1.235.927	1.114.204
4.2 Afschrijvingen	2.848.081	344.355	98.213	187.570	369.741	113.744	456.061	550.551	289.612	195.616	48.645	193.974
4.3 Huisvestingslasten	3.649.381	365.504	173.748	366.883	396.214	221.659	516.820	599.323	306.622	284.900	17.700	400.009
4.4 Overige lasten	9.653.355	825.939	272.350	844.795	940.282	278.100	1.386.621	1.035.000	631.000	282.763	178.500	2.978.005
4 Lasten	79.820.771	8.966.805	4.050.682	8.002.260	10.976.253	4.084.914	11.512.113	14.427.423	7.143.481	4.489.876	1.480.772	4.686.192
6.1 Financiële baten	148.495										148.495	
6.2 Financiële lasten	148.495										148.495	
6 Financiële baten en lasten	0										0	
1 Resultaat	-1.621.057	-374.428	-3.102	-447.366	358.755	-242.383	-885.216	602.804	-48.658	-253.700	47.647	-375.411

Uit de bovenstaande tabel is te concluderen dat SOVON over het jaar 2023 een negatief saldo van ruim € 1,6 miljoen prognosticeert. Dit negatieve saldo gaat ten laste van de reserves.

6.3 Meerjarenbegroting 2023-2027

Kostenplaats							
SOVON							
Grootboekrekening	Realisatie □ 2021	Begroting □ 2022	Begroting □ 2023	Begroting □ 2024	Begroting □ 2025	Begroting □ 2026	Begroting □ 2027
3.1 Rijksbijdragen	70.791.729	66.826.714	73.813.411	68.251.889	67.919.339	68.119.836	67.785.613
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	293.197	158.952	146.147	146.147	146.147	146.147	146.147
3.5 Overige baten	2.778.316	1.811.363	4.240.156	3.812.050	3.803.161	3.798.348	3.798.348
3 Baten	73.863.242	68.797.029	78.199.714	72.210.085	71.868.647	72.064.331	71.730.108
4.1 Personeelslasten	58.900.909	59.388.956	63.669.954	61.187.836	58.276.690	58.588.438	58.099.156
4.2 Afschrijvingen	2.591.591	2.510.371	2.848.081	3.300.644	3.485.285	3.392.370	3.232.240
4.3 Huisvestingslasten	2.957.306	3.471.976	3.649.381	3.600.621	3.596.784	3.452.558	3.455.121
4.4 Overige lasten	6.201.328	6.884.034	9.653.355	9.536.855	9.534.855	9.534.855	9.539.380
4 Lasten	70.651.134	72.255.338	79.820.771	77.625.956	74.893.614	74.968.221	74.325.896
6.1 Financiële baten	224.236	154.011	148.495	142.555	136.615	131.391	124.394
6.2 Financiële lasten	224.247	154.011	148.495	142.555	136.615	131.391	124.394
6 Financiële baten en lasten	-12	0	0	0	0	0	0
1 Resultaat	3.212.097	-3.458.309	-1.621.057	-5.415.871	-3.024.967	-2.903.890	-2.595.789

6.4 Toelichting begroting 2023 en meerjarenbegroting 2023-2027

Bij de uitwerking van de voorliggende (meerjaren)begroting golden de volgende uitgangspunten:

- Basis voor de meerjarenbegroting vormt het Financieel Beleidsplan 2023-2027 en de Kaderbrief Begroting 2023. In het Financieel Beleidsplan zijn doelstellingen geformuleerd die nu meer dan bijzondere aandacht vragen. Ten eerste de hoogte van de algemene reserve. De Inspectie heeft op verzoek van de ministers van OCW een nieuwe signaleringswaarde ontwikkeld voor het bepalen van de bovengrens van het eigen vermogen van besturen en samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Deze reserve moet gezien worden als risicobuffer. SOVON zal in de meerjarenbegroting 2023-2027 de bestaande reserves zodanig inzetten dat in 2023 of 2024 het eigen vermogen ongeveer gelijk is aan de signaleringswaarde. Daarnaast is de solidariteitsgedachte tussen de scholen een actueel thema. Alle scholen zijn verantwoordelijk voor een financieel evenwichtig resultaat, maar er zijn ook risico's die de scholen van SOVON in gezamenlijkheid dragen. Daarom sluiten de begrotingen van enkele individuele scholen negatief.
- Op 31 december 2021 was de stand van de algemene reserve € 19,4 miljoen. Dit stelt SOVON in staat om met eigen middelen risico's op te vangen. Hoewel volgens de schoolleiders het leerlingenaantal beperkt zal teruglopen, houden wij ook rekening met het oorspronkelijke scenario dat de krimp groter zal zijn. Tegen deze achtergrond houden wij een reserve aan die eventuele discrepanties tussen inkomsten en uitgaven kan opvangen, zonder dat de stichting in financiële problemen komt.
- SOVON kreeg in verband met corona in schooljaar 2022-2023 bijzondere en aanvullende bekostiging. Deze incidentele gelden maakt het opstellen van een consistente meerjarenbegroting waarin de inkomsten en de uitgaven met elkaar corresponderen, complex.
- SOVON is bij het opstellen van de begroting uitgegaan van de gemiddelde personeelslasten (GPL), zoals opgenomen in de meest recente regeling van augustus 2022.
- In 2019 is afgesproken om voor de komende drie jaar in principe € 500.000 per jaar extra te investeren in de kwaliteit van de organisatie. Ook voor het schooljaar 2022-2023 is dit bedrag beschikbaar. Dit bedrag wordt benut om uitvoering te geven aan de doelstellingen uit het strategisch beleidsplan 2019-2023. Gezien de hoogte van de reserve kwaliteit is nu besloten dit bedrag ook voor de jaren 2023-2027 beschikbaar te stellen.
- In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met de beperkte daling van het aantal leerlingen (zie hiervoor de prognoses in de tabellen per school) aan zowel de inkomsten- als uitgavenkant. Ook beschikt SOVON over een groot aantal incidentele gelden in het kader van corona. Deze subsidies lopen af in 2022 en 2023. Dit betekent dat het aantal personeelsleden dat bij SOVON in dienst is, zal dalen. In de praktijk betekent dit dat wij sturen op voldoende tijdelijke contracten en een flexibele schil om deze besparing, los van natuurlijk verloop, te bewerkstelligen. Risico is wel of wij de kwaliteit en het aanbod op de individuele scholen kunnen handhaven bij steeds kleiner wordende locaties.
- Scholen beschikten in 2021 en 2022 over een behoorlijk groot bedrag aan incidentele gelden. Sommige scholen kozen ervoor om deze incidentele gelden geheel in 2022 in te zetten. Andere scholen kiezen ervoor om deze gelden gefaseerd in te zetten en op deze manier ook in 2023 en bij sommige scholen in 2024 deze gelden te benutten. Deze keuzes beïnvloeden het exploitatieresultaat en dat verklaart een groot deel van het nadelige saldo op onze scholen.
- De begroting 2022 is het tweede jaar onder het nieuwe wettelijke bekostigingsregime. Invoering van dit nieuwe regime betekent dat brede scholengemeenschappen minder inkomsten ontvangen omdat de bonus voor de inschrijving van vmbo-basis en -kader leerlingen vervalt voor leerlingen die vmbo-tl of hoger volgen.

- De meerjarige cijfers tonen aan dat de begroting op lange termijn niet uit de rode cijfers komt. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door het feit dat enkele scholen veel jonge leerkrachten in dienst hebben genomen die ieder schooljaar een extra periodiek krijgen toegekend. Deze uitgaven zijn meegenomen in de begroting.
- Vanaf 2021 kreeg SOVON in verband met corona diverse extra, bijzondere en aanvullende bekostiging en subsidies. Vanaf augustus 2023 vallen deze extra inkomsten weg en is het derhalve zaak om de begroting rond te krijgen zonder deze extra bekostiging. Het wegvallen van deze incidentele geleden maakt het opstellen van een consistente meerjarenbegroting waarin de inkomsten en de uitgaven elkaar matchen zeer complex. Vooral de meerjarenbegroting vanaf 2024 was geen eenvoudige opgave. In het eerste scenario kwam SOVON op een structureel tekort van € 7 miljoen per jaar vanaf 2024. Het eigen vermogen van SOVON is niet zodanig dat deze negatieve resultaten opgevangen kunnen worden. In een vervolgstap (scenario twee) is vervolgens gesneden in de personele lasten om de dalende inkomsten gedeeltelijk op te kunnen vangen. Deze meerjarenbegroting ligt nu voor. In 2023 presenteert SOVON een negatief resultaat van € 1,6 miljoen wat grotendeels opgevangen gaat worden door het bestemmen van de NPO-reserve. In 2024 presenteert SOVON een negatief resultaat van € 5,4 miljoen. Dit negatief resultaat wordt gedekt door de inzet van de algemene reserves. De verwachting is dat SOVON eind 2024 het bovenmatig eigen vermogen volledig heeft ingezet.
- In de gepresenteerde meerjarenbegroting is af te lezen dat het bovenmatig eigen vermogen ingezet wordt en gaat worden in de jaren 2023 en 2024. Ook de jaren 2025 tot en met 2027 zijn negatief begroot. Uit deze meerjarenbegroting spreekt de verwachting dat er een positiever resultaat behaald kan worden als de geprognosticeerde baten in werkelijkheid mee gaan vallen. Mochten deze negatieve resultaten inderdaad behaald gaan worden, zal in de komende begrotingen eerder ingegrepen moeten worden om het eigen vermogen niet te ver te laten dalen.
- Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 is gelet op de gezonde financiële positie van SOVON besloten om ruim € 4 miljoen toe te voegen aan de op dat moment nieuw gevormde bestemmingsreserve 'kwaliteit'. Hiervoor is met ingang van schooljaar 2019-2020 voor drie jaren € 1 miljoen per schooljaar gereserveerd. De hoogte van de reserve "kwaliteit" bedraagt op 1 augustus 2022 ongeveer € 1 miljoen. Daar waar de impact van de wegvallende incidentele middelen de kwaliteit van ons personeelsbestand raken, zullen wij de middelen uit de reserve kwaliteit inzetten. Dit bedrag hebben wij derhalve niet al op voorhand toegevoegd aan de begroting 2023 -2027, maar gaan wij op een nader te bepalen moment inzetten.
- Bovenstaande keuzes hebben geleid tot een begroting voor 2023 die sluit met een tekort van ruim € 1,6 miljoen. In 2023 ontvangt SOVON voor de eerste zeven maanden van het jaar nog gelden in het kader van het NPO. In 2024 loopt het geprognosticeerde tekort op naar € 5,4 miljoen. De scholen ontvangen in 2024 geen NPO gelden meer, maar kunnen 'gespaarde' NPO gelden nog wel inzetten. De jaren daarna loopt het jaarlijkse tekort terug tot rond de € 3 miljoen.

6.5 Ontwikkeling liquiditeit

Liquiditeit is het vermogen om op tijd aan de op korte termijn opeisbare financiële verplichtingen te voldoen. Laat de liquiditeit te wensen over, dan vormt dit een bedreiging voor de continuïteit van de stichting. Het bewaken van de liquiditeit is één van de belangrijkste onderdelen van het financiële beheer in een organisatie, waarbij de liquiditeitsprognose een essentieel hulpmiddel is.

Een liquiditeitsprognose is een schatting van de belangrijkste ontvangsten en uitgaven per periode en stelt de stichting in staat eventuele tekorten tijdig te signaleren en adequate maatregelen te nemen. Enige ruimte in de liquiditeitsprognose is noodzakelijk om eventuele tegenvallers in de inkomende geldstroom op te vangen. Het aanhouden van geldmiddelen of kredietruimte biedt ook de mogelijkheid om te kunnen profiteren van mogelijkheden als de gelegenheid daartoe zich voordoet.

In onderstaande tabel is de liquiditeitsprognose van SOVON aangegeven voor de komende vijf jaar. Zoals uit de tabel is af te lezen is de liquiditeitspositie van SOVON voldoende.

Liquiditeitsprognose						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stand liquide middelen per 1 januari	26.583.425	21.429.596	14.748.190	6.067.331	5.164.539	5.164.539
Ontvangsten	68.951.041	78.348.209	72.352.640	72.005.262	72.195.722	72.195.722
Uitgaven:						
Lasten	72.255.346	79.820.771	77.625.959	74.983.614	74.968.221	74.325.896
Afschrijvingen -/-	2.510.373	2.848.081	3.300.644	3.485.285	3.392.370	3.232.240
Investerings	4.359.898	8.056.924	6.708.184	1.409.725	1.676.524	1.500.000
Totaal uitgaven	74.104.871	85.029.614	81.033.499	72.908.054	73.252.375	72.593.656
Mutaties in liquiditeit	-5.153.829	-6.681.405	-8.680.859	-902.792	-1.056.653	-397.934
Stand liquide middelen per 31 december	21.429.596	14.748.190	6.067.331	5.164.539	4.107.886	4.766.605

6.6 Overzicht reserves en vermogenspositie

De algemene reserve bedraagt per 1 januari 2022 € 19.448.506. De materiële vaste activa bedragen per 31 december 2021 € 15.422.557. De algemene reserve is dus grotendeels vastgelegd in materiële vast activa.

De algemene reserve heeft drie functies:

- Een bufferfunctie (het deel van het vermogen dat nodig is om eventuele risico's op te kunnen vangen).
- Een financieringsfunctie (de vervangingswaarde van de materiële vaste activa).
- Een transactiefunctie (de mogelijkheid om kortlopende schulden vlot te kunnen betalen).

Naast de algemene reserve zijn er nog bestemmingsreserves. Deze zijn onderdeel van het niet-vrije gedeelte van het eigen vermogen en betreffen gelden die binnen het eigen vermogen zijn afgezonderd van de algemene reserve. Zij hebben een voorlopige bestemming gekregen of het betreft gelden waarop een door derden bepaalde bestedingsverplichting rust. Het gaat om:

- Reserve risicofonds vervanging.
- Reserve risicofonds Bapo.
- Reserve NPO
- Reserve kwaliteit.
- Reserve nieuwbouw.
- Reserve inrichting nieuwbouw.
- Reserve onderhoud.

Nieuw in 2022 is de reserve NPO. In november 2021 is € 4,6 miljoen NPO-middelen ontvangen, bestemd voor het schooljaar 2021-2022. Dit bedrag is in november 2021 uitgekeerd en in zijn geheel als opbrengst geboekt in 2021, terwijl 7/12e deel (€ 2,7 miljoen) bestemd is voor 2022. Dit deel is in 2021 toegevoegd aan een nieuwe bestemmingsreserve NPO. In 2022 en 2023 wordt uit deze bestemmingsreserve geput om de uitgaven in 2022 en 2023 te bekostigen.

Hieronder is een overzicht opgenomen van het verloop van het eigen vermogen. Het exploitatieresultaat van elk jaar wordt toegevoegd dan wel onttrokken aan de algemene reserve en daarmee aan het eigen vermogen. Het meerjarenbeeld wordt jaarlijks bijgesteld aan de hand van de nieuwe begroting.

De jaarrekening 2022 is nog niet vastgesteld en het exacte exploitatieresultaat is op dit moment nog niet bekend. Voor het overzicht wordt rekening gehouden met de werkelijke stand van de reserves per 31 december 2021 en het begrote exploitatieresultaat over 2022 van € 3.458.316 negatief. Het werkelijke resultaat van 2022 zal onder andere door nabetalingen in december hiervan positief afwijken.

Het eigen vermogen per 1 januari 2022 is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

2.1.1 Algemene reserve	29.383.481
21000 Algemene reserve	19.448.506
22000 Reserve risicofonds vervanging	2.682.548
22010 Reserve risicofonds bapo	150.191
22110 Reserve NPO	3.570.392
22910 Reserve nieuwbouw	140.800
22920 Reserve inrichting nieuwbouw	62.585
22930 Reserve onderhoud	1.653.373
22940 Reserve kwaliteit	1.675.087

Vermogensverloop	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
eigen vermogen per 1 januari	26.171.384	29.383.481	25.925.165	25.763.108	20.347.237	17.322.270	14.418.380
Exploitatieresultaat	3.212.097	-3.458.316	-162.057	-5.415.871	-3.024.967	-2.903.890	-2.595.789
eigen vermogen per 31 december	29.383.481	25.925.165	25.763.108	20.347.237	17.322.270	14.418.380	11.822.591
Baten	73.863.242	68.797.030	78.199.714	72.210.085	71.868.647	72.064.331	71.730.108
financiële baten	224.236	154.011	148.495	142.555	136.615	131.391	124.934
Totale baten	74.087.478	68.951.041	78.348.209	72.352.640	72.005.262	72.195.722	71.855.042
weerstandsvermogen per 31 december in percentage	40%	38%	33%	28%	24%	20%	16%

In de laatste regel van deze tabel is het weerstandsvermogen in percentages berekend. Het weerstandsvermogen wordt berekend door het eigen vermogen te delen door de totale baten inclusief de financiële baten en exclusief de buitengewone baten.

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang voor het geval dat zich een financiële tegenvaller voordoet. Het weerstandsvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden.

De richtlijn van de minister van OCW is dat dit percentage, afhankelijk van het risicoprofiel, gemiddeld ligt tussen de 10% en 40%. Ons weerstandsvermogen ligt in de jaren 2021 tot en met 2026 binnen deze grenzen.

6.7 Nieuwe signaleringswaarde voor reserves

De Inspectie heeft op verzoek van de minister van OCW een nieuwe signaleringswaarde ontwikkeld voor het bepalen van de bovengrens van het eigen vermogen van besturen en samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

De Inspectie gebruikt deze signaleringswaarde in het toezicht op de doelmatige besteding van middelen. De Inspectie benadrukt daarbij dat deze waarde geen absolute norm is, maar in geval van overschrijding de basis vormt voor een gesprek met het betreffende bestuur. In dit gesprek wordt de vermogenspositie in de context geplaatst en besproken wat het beleid is van het bestuur. Context en beleid kunnen aanleiding zijn om (tijdelijk) een hogere vermogenspositie aan te houden dan de signaleringswaarde uitbetaald.

<p>Voor besturen in het po, vo, mbo, hbo en wo is de formule:</p> $(0,5 \times \text{aanschafwaarde gebouwen} \times 1,27^2)$ <p>+ boekwaarde resterende materiële vaste activa</p> <p>+ (omvangafhankelijke rekenfactor $\times$ totale baten)</p> <p>Omvangafhankelijke rekenfactor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 0,05 voor besturen met totale baten groter dan of gelijk aan € 12 miljoen • onder de € 12 miljoen loopt de rekenfactor geleidelijk op van 0,05 tot uiteindelijk 0,1 bij besturen met totale baten van € 3 miljoen • voor besturen met totale baten minder dan € 3 miljoen wordt geen rekenfactor toegepast, maar een vaste risicobuffer van € 300.000,-

Aanschafwaarde gebouwen	17.260.238	10.960.251
Boekwaarde resterende mva		9.424.405
Totale baten	74.087.478	3.704.374
Signaleringswaarde		24.089.030
Eigen vermogen		29.383.481
Hoger dan signaleringswaarde		5.294.451

Op basis van de jaarrekeninggegevens van 2021 betreft het bovenmatig eigen vermogen een bedrag van ruim € 5,2 miljoen. Het financieel resultaat over 2018 was positief (ruim € 4.750.000). Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 is gelet op de gezonde financiële positie van SOVON besloten om ruim € 4 miljoen van deze gelden toe te voegen aan de op dat moment nieuwgevormde bestemmingsreserve 'kwaliteit'. Afsproken is om deze middelen voor een groot deel in te zetten voor investeringen in de ontwikkeltijd van docenten (ter compensatie van de reductie van de lessentabel met één uur per fulltime fte) en het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs op de verschillende scholen. Hiervoor is met ingang van 1 augustus 2019 voor drie jaren € 1 miljoen per schooljaar gereserveerd. Eind 2020 was het mogelijk bovenmatig eigen vermogen hierdoor gedaald naar € 2,3 miljoen.

In 2021 is het mogelijk bovenmatig eigen vermogen gestegen naar bijna € 5,3 miljoen. De oorzaak ligt voor € 2,7 miljoen in de gelden die SOVON in 2021 heeft gekregen voor de uitvoering van het NPO voor schooljaar 2021-2022. Had SOVON deze middelen niet al in 2021 ontvangen, maar in het jaar waarvoor ze ook bestemd waren (2022), dan was het mogelijk bovenmatig eigen vermogen uitgekomen op € 2,6 miljoen. Door de presentatie van de meerjarenbegroting 2023-2027 waarin een fors nadelig resultaat is opgenomen, hopen wij het mogelijk bovenmatig eigen vermogen daadwerkelijk verder omlaag te brengen.

In de gepresenteerde meerjarenbegroting is af te lezen dat het bovenmatig eigen vermogen ingezet wordt en gaat worden in de jaren 2023 en 2024. Ook de jaren 2025 tot en met 2027 zijn negatief begroot. Uit deze meerjarenbegroting spreekt de verwachting dat er een positiever resultaat behaald kan worden als de geprognosticeerde baten in werkelijkheid mee gaan vallen. Mochten deze negatieve resultaten inderdaad behaald gaan worden, dan zal in de komende begrotingen eerder ingegrepen moeten worden om het eigen vermogen niet te ver te laten dalen.

6.8 Meerjarenbegroting en toelichting per school

Kostenplaats

01XF - osg Willem Blaeu

Grootboekrekening	Begroting □ 2022	Begroting □ 2023	Begroting □ 2024	Begroting □ 2025	Begroting □ 2026	Begroting □ 2027
3.1 Rijksbijdragen	8.106.428	8.629.897	7.697.937	7.915.016	8.123.635	8.413.531
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	12.935	12.935	12.935	12.935	12.935	12.935
3.5 Overige baten	754.117	-50.455	-21.229	-49.050	-76.054	-103.365
3 Baten	8.873.480	8.592.377	7.689.643	7.878.900	8.060.517	8.323.101
4.1 Personeelslasten	7.305.496	7.431.007	6.710.093	6.488.454	6.652.867	6.903.932
4.2 Afschrijvingen	267.147	344.355	391.006	389.797	389.886	370.016
4.3 Huisvestingslasten	344.931	365.504	365.504	367.551	366.472	366.472
4.4 Overige lasten	1.532.764	825.939	825.939	825.939	825.939	825.939
4 Lasten	9.450.338	8.966.805	8.292.541	8.071.741	8.235.164	8.466.359
6.2 Financiële lasten						
6 Financiële baten en lasten						
1 Resultaat	-576.858	-374.428	-602.898	-192.841	-174.648	-143.258

6.8.1 Toelichting osg Willem Blaeu

Ontwikkeling leerlingaantal

Qua leerlingaantallen hebben we nog twee jaar een hoog aantal leerlingen dat in de twee basis/kader en de examenklassen zitten en dus uitstromen. Deze uitstroom is hoger dan de te verwachten instroom. Dit resulteert in een verwachte krimp van leerlingaantallen van twee jaar. Na die periode stabiliseren de aantallen zich bij gelijkblijvende instroom.

Deze aantallen hebben uiteraard een groot effect op de inkomsten. Omdat de eerste 7/12e van het jaar de uitgaven al grotendeels vast staan, is de start van de besparing in de laatste 5/12e van het jaar, met een verdere versobering van uitgaven in 2023 en de jaren daarna.

Inzet NPO-middelen

De NPO middelen zijn in 2022 vooral ingezet in verkleinen van groepen, aangevuld met ondersteuning in vak inhoud en bijvoorbeeld leerstrategieën. De bijlessen waren veelal als projecten of impulsen. In 2023 zal dit voor een deel ook het geval zijn. Tevens is er inzet op het welbevinden en groepsvorming van leerlingen.

Onderwijskundige ontwikkelingen/speerpunten

Het jaar 2023 staat in het teken van het nieuwe schoolplan en de herijking van ons onderwijsconcept en -inrichting. Deze dienen we aan te passen qua inhoud en lagere onderwijstijd, om aantrekkelijker te zijn. We willen leerlingen beter voorbereiden voor de maatschappij (classificatie, personificatie, socialisatie en voorbereiding vervolgopleiding & werk). Naar verwachting zorgt dit voor een verbetering in leerlingaantal, terwijl ons concept ook financieel duurzamer zal zijn.

Daarbij hebben we in het schooljaar 2022-2023 ook ontwikkelgroepen die o.a. concentreren op pedagogisch klimaat en differentiëren, waarmee we onderwijskundige ontwikkeling verder ontwikkelen en gaan uitvoeren in 2023.

Financiële consequenties

De lijn van dalende leerlingaantallen blijft door de verwachte uitstroom in de bovenbouw nog twee schooljaren doorzetten. De afgelopen jaren kenmerkten zich door goede financiële resultaten, gevolgd door negatieve resultaten door de dalende leerlingaantallen de afgelopen twee jaar. Met de kennis dat de personele lasten elk jaar met zo'n € 100.000 oplopen als gevolg van doorgroei in salaristreden en dat de school door de nieuwe bekostigingssystematiek en stoppen van eenmalige inkomsten flinke bedragen is misgelopen t.o.v. voorgaande jaren.

De begroting 2023 kenmerkt zich door een redelijk strakke formatie en grip op overige uitgaven. De lagere leerlingaantallen en het wegvallen van gelden vragen een besparing op onze uitgaven, die vooral bij de personele bezetting zal liggen. Deze besparing zal in augustus 2023 voor een deel dienen plaats te vinden, met een vervolg in augustus het jaar daarop.

Kostenplaats
08UV - Focus

Grootboekrekening	Begroting □ 2022	Begroting □ 2023	Begroting □ 2024	Begroting □ 2025	Begroting □ 2026	Begroting □ 2027
3.1 Rijksbijdragen	3.717.268	4.119.433	3.852.259	3.800.599	3.830.972	3.830.972
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	65.374	68.612	68.612	68.612	68.612	68.612
3.5 Overige baten	122.674	-140.465	-148.861	-148.861	-148.861	-148.861
3 Baten	3.905.316	4.047.580	3.772.009	3.720.350	3.750.723	3.750.723
4.1 Personeelslasten	3.201.999	3.506.371	3.467.547	3.254.858	3.294.950	3.273.760
4.2 Afschrijvingen	93.781	98.213	137.548	152.732	151.278	145.645
4.3 Huisvestingslasten	186.848	173.748	175.345	173.748	172.651	172.651
4.4 Overige lasten	479.411	272.350	272.350	272.350	272.350	272.350
4 Lasten	3.962.039	4.050.682	4.052.791	3.853.689	3.891.229	3.864.406
1 Resultaat	-56.723	-3.102	-280.781	-133.339	-140.506	-113.683

6.8.2 Toelichting Focus

Ontwikkeling leerlingaantal

De ontwikkeling van de leerlingenaantallen die het Ministerie van OCW in het kader van de leerlingendaling per regio in kaart heeft gebracht, laat zien dat er voor het praktijkonderwijs in de regio Noord-Holland-Noord een zeer geringe daling wordt verwacht tot 2035, namelijk - 1 %. Daarom zijn de leerlingenaantallen waarop de begroting van Focus is gebaseerd, redelijk constant (230 leerlingen). In de prognose van de leerlingenaantallen van Dijk en Waard, werd vorig jaar zelfs nog groei voorspeld voor onze school (>240 leerlingen.) In 2021 hadden we een leerlingaantal van 234. We hebben per 1 oktober 2022 een iets groter aantal van 237 leerlingen. We verwachten dat we volgend schooljaar weer op 234 uit gaan komen.

Inzet NPO-middelen

We ontvangen voor het schooljaar 2022-2023 een bedrag van € 432.390,79 aan NPO-middelen. We besteden schooljaar 2022-2023 een bedrag van €107.324,55 uit deze middelen aan het NPO-plan en houden € 50.000 achter de hand voor eventuele onverwachte interventies. De rest van het bedrag (€325.515,66 + €57.176 restant 2021-2022, - € 50.0000 onverwachte interventies = € 332.691,66) vanuit het NPO schuiven we door naar de schooljaren 2023-2024/2024-2025. De rest betalen we vanuit de reguliere formatie en incidentele subsidies zoals de éénmalige nabetaling vanuit ESF. De orthopedagoog die we inzetten in het kader van het NPO-plan, wordt betaald vanuit een NPO-bijdrage van het Samenwerkingsverband. In mei 2023 evalueren we het actieplan en stellen het bij.

Onderwijskundige ontwikkelingen/speerpunten

1. Professionele cultuur en aanspreekcultuur
2. Sterk neerzetten LeerKRACHT (implementatie)
  - a. Duidelijke vergadercyclus, waarbinnen o.l.v. LeerKRACHT-coaches o.a. wordt gewerkt aan:
    - theorievakken integreren in de praktijk- betekenisvol leren,
    - pedagogisch klimaat in en om de lessen (PBS)
  - b. Doorontwikkelen van Profijt: Ontwikkeling van de leerlingen monitoren en zichtbaar maken voor ouders, ook stage een plek geven binnen Profijt;
3. Doorontwikkeling IOP/OPP en HGW (en integreren in Profijt)
4. Versterken van rekenen, taal, LOB en Burgerschap met daarin de ontwikkelpunten Maatwerk, differentiatie en activerende didactiek opgenomen.

Financiële consequenties

Voor het afgelopen begrotingsjaar (2021) was een tekort van € 56.723 begroot, maar naar verwachting zal Focus 2022 met een gering tekort of positief saldo afsluiten. Vanaf 2023 ontstaat er op papier een tekort. Het eigen vermogen komt volgens deze begroting in 2024 uit op een lager niveau. In de begroting is uitgegaan van een lagere bijdrage voor de uitvoering van het NPO in 2023. Er is een bezuiniging van 2 fte opgenomen in de begroting van 2024.

Overige ontwikkelingen

1. Creëren van een bovenbouw niveaugroep 'arbeidsmatige dagbesteding' intern georganiseerd.
  - a. Inrichting van het lokaal nodig, of huur van een woning.
  - b. Lesplan Zelfredzaamheid algemeen en voor deze groep
2. Huisvesting (ruimte in en om het gebouw, LO, Keuken, inrichting schoolplein en kas, fietsenstalling, inrichten kas en klimaatbeheering kas). Dit is niet geheel meegenomen in de begroting omdat ik niet weet waar de gemeente naar toe wil.
3. Focus naar de Cloud- vertrapd naar 2023-2024 door werkdruk ICT.

Kostenplaats
16ST - Berger Scholengemeenschap

Grootboekrekening	Begroting □ 2022	Begroting □ 2023	Begroting □ 2024	Begroting □ 2025	Begroting □ 2026	Begroting □ 2027
3.1 Rijksbijdragen	6.957.566	7.768.468	7.308.596	7.255.282	7.370.999	7.540.168
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies						
3.5 Overige baten	635.743	-213.574	-217.477	-213.386	-221.569	-237.934
3 Baten	7.593.309	7.554.894	7.091.119	7.041.896	7.149.431	7.302.234
4.1 Personeelslasten	5.933.823	6.603.012	6.092.173	5.714.107	5.781.757	5.960.718
4.2 Afschrijvingen	214.637	187.570	176.568	224.389	219.643	194.771
4.3 Huisvestingslasten	312.556	366.883	315.969	317.136	315.466	315.466
4.4 Overige lasten	1.499.757	844.795	829.295	829.295	829.295	829.295
4 Lasten	7.960.773	8.002.260	7.414.005	7.084.927	7.146.162	7.300.250
6.1 Financiële baten						
6 Financiële baten en lasten						
1 Resultaat	-367.464	-447.366	-322.886	-43.031	3.269	1.984

6.8.3 Toelichting Berger Scholengemeenschap

Ontwikkeling leerlingaantal

Wij verwachten de komende jaren een daling van het leerlingaantal vanwege de verhuizing naar een tijdelijke locatie in de zomervakantie van 2023. De nieuwbouw van de BSG is naar verwachting in najaar 2024 gereed. Dit houdt in dat het nog onzeker is of wij, in februari 2025 de Open Dag al in het nieuwe gebouw kunnen organiseren. Een nieuwe, attractieve leeromgeving zal in onze ogen bijdragen aan een stijging van de leerlingaantallen naar het niveau van 2021-2022 in de jaren na ingebruikname van het nieuwe schoolgebouw.

De opbouw van het team na 5 jaar van onrust door mutaties in de leiding en het team is ingezet. De verwachting is dat we tijdens de verbouwing terugvallen in het leerlingaantal en dat deze zal toenemen tot een hoger niveau dan het leerlingaantal zoals dat in schooljaar 2022-2023 is.

Inzet NPO-middelen en werkdrummiddelen

Wij gaan met de inzet van NPO middelen in 2023 voort op de ingeslagen weg. We bieden naast de huiswerkbegeleiding, vragenuurtjes door vakdocenten aan. Het wegval- len van de NPO-gelden zal effect hebben op dit aanbod en de verwachting van ouders en leerlingen. Hier ligt een zorg voor hoe we een ondersteuningsaanbod kunnen bieden binnen de begroting zonder extra middelen.

Op de studiedag op 16 februari 2023 staat het thema welbevinden centraal en gaan we met het team inventariseren op welke manier we de werkdruk kunnen verlagen en de hiervoor bestemde middelen kunnen inzetten.

Onderwijskundige ontwikkelingen

1. Uitbreiding lessen Drama

De opdracht – van de bestuurder - is om het onderscheidende karakter van de BSG, het kunst- en cultuurprofiel, nog sterker neer te zetten. Ons profiel heeft een relevantie in het schoolaanbod van Bergen en omstreken. We hebben inmiddels een mooi palet van kunstvakken dat we in de toekomst verder willen uitbreiden en /of koppelen aan het curriculum.

De nieuwe leerweg en praktijkgerichte programma's voor de havo worden vormgegeven vanuit dit profiel. Ons huidige aanbod bestaat nu uit beeldende vakken (textiel, handvaardigheid, tekenen), ckv, muziek, programmeren en design en het podiumvak Drama. Ambities voor de komende schooljaren zijn onder meer:

- het vak Drama steviger op de kaart te zetten door het uiteindelijk voor de eerste twee leerjaren van de brugklassen aan te bieden. Leerlingen van het tweede leerjaar, die het vak het 1e leerjaar gevolgd hebben, krijgen Dram komend schooljaar in het lesrooster. Alle 1e jaars leerlingen krijgen m.i.v. 23-24 Drama-lessen en miv 24-25 hebben alle leerlingen van leerjaar 1 en 2 lessen Drama en is Programmeren en Design (P&D) een keuzevak.
- Het vak of modules geluid en techniek aan te bieden.

Genoemde ontwikkelingen binnen de gestelde ambitie hebben gevolg voor de beschikbare financiële middelen.

2. BYOD

Met ingang van schooljaar 23-24 hebben alle leerlingen een eigen device (BYOD). Hiervoor is een beleidsplan geschreven dat in december ter advies met de MR wordt besproken. De invoering van BYOD in één keer voor alle leerlingen kan op weerstand bij ouders stuiten vanwege de kosten die eraan verbonden zijn. Voor ouders die minder draagkrachtig zijn, wordt er een bruikleenregeling voor leerlingen gefaciliteerd. De bruikleenoptie is niet alleen een service voor de ouders maar ook een wettelijke verplichting; elk kind mag niet langer door financiële consequenties uitgesloten worden van activiteiten in het onderwijs.

Overige ontwikkelingen

De nieuwbouw die wij tegemoet zien zal onherroepelijk tot aanpassingen van het onderwijs gaan leiden vanwege de beperkingen op de tijdelijk locatie. Aandachtspunt is: de investeren in aanpassingen van zowel de tijdelijke locatie als het nieuwe gebouw.

Financiële consequenties

De ontwikkelingen op de BSG zoals boven beschreven hebben consequenties voor het financiële budget van de BSG.

Kostenplaats
17DD - rsg Wiringerlant

Grootboekrekening	Begroting □ 2022	Begroting □ 2023	Begroting □ 2024	Begroting □ 2025	Begroting □ 2026	Begroting □ 2027
3.1 Rijksbijdragen	10.125.866	11.444.051	10.639.072	10.515.103	10.443.225	10.295.622
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies						
3.5 Overige baten	768.641	-109.043	-300.046	-292.183	-292.183	-292.183
3 Baten	10.894.507	11.335.008	10.339.026	10.222.920	10.151.042	10.003.440
4.1 Personeelslasten	8.320.191	9.270.016	9.087.007	8.718.334	8.628.364	8.468.210
4.2 Afschrijvingen	339.279	369.741	384.309	399.375	394.147	384.098
4.3 Huisvestingslasten	385.286	396.214	395.046	394.777	395.576	395.576
4.4 Overige lasten	1.739.347	940.282	940.282	940.282	940.282	940.282
4 Lasten	10.784.103	10.976.253	10.806.644	10.452.768	10.358.369	10.188.166
1 Resultaat	110.404	358.755	-467.618	-229.848	-207.327	-184.726

6.8.4 Toelichting rsg Wiringherlant

Exploitatiebegroting

In 2023 komt rsg Wiringherlant met behulp van incidentele middelen uit op een positieve begroting van €358.755.

Vanuit de NPO gelden die in 2023 nog kunnen worden ingezet investeren we in personele bezetting. Deze tijdelijke aanstellingen in projectformatie zullen komen te vervallen bij het vervallen van de middelen.

Ontwikkeling leerlingaantal

In tegenstelling tot de prognose is de daling van het aantal leerlingen geen realiteit geworden en zijn we in het schooljaar 2022/2023 zelfs gegroeid ten opzichte van 2021/2022. Dit is vooral te danken aan een goede instroom in de brugklas (groei bindingspercentage) en tussentijdse instroom in leerjaar 3 vmbo en leerjaar 4 havo. Daarnaast bieden we onderwijs aan nieuwkomers aan in de vorm van een taalklas. We verwachten dat deze ontwikkeling zich volgend jaar voortzet.

Voor het komende jaar verwachten we een stabilisatie van het leerlingaantal of mogelijk een kleine krimp. Het beeld ziet er in de afgelopen jaren als volgt uit:

- Aantal leerlingen 1 oktober 2021 : 929
- Aantal leerlingen 1 oktober 2022 : 951
- Verwacht aantal leerlingen 1 oktober 2023 : 943

Hoewel het beeld er op dit moment positief uitziet, houden we voor de langere termijnrekening met krimp op basis van de ontwikkelingen leerlingenaantal die voor onze regio in beeld zijn gebracht door het ministerie van OCW in de “regiovisie Kop van Noord-Holland, leerlingendaling in het VO”. Het betreft een aangekondigde krimp van 12% in 2035.

Meerjarenbegroting

Baten

Ook het komende jaar zullen we inzetten op het aanvragen van subsidies die passen binnen onze onderwijsvisie en die aansluiten bij de landelijke ontwikkelingen naast de al lopende STO, NPO, doorstroom PO/VO en heterogene brugklassen subsidies.

De nog beschikbare NPO-middelen (€ 391.755) worden in 2023/2024 ingezet volgens het beschreven activiteitenplan NPO. In het schooljaar 2022/2023 zijn niet alle gelden ingezet om voor onverwachte interventies middelen beschikbaar te hebben. Ook deze worden toegevoegd aan het schooljaar 2023/2024.

Voor schooljaar 2022/2023 heeft 74% van de ouders de ouderbijdrage betaald. In de toekomst zullen we rekening moeten houden met een mogelijke daling van het aantal betalende ouders in relatie tot wetswijziging vrijwillige ouderbijdrage. Over alle uitgaven wordt verantwoording afgelegd aan de ouders via de oudergeleding van de MR.

De bijdrage voor tweetalig onderwijs en voor de sportklas zijn van structurele aard.

De structurele middelen vanuit het SWV Kop van Noord-Holland-Noord zijn ingezet in het ondersteuningspunt ten behoeve van de ondersteuning en begeleiding aan kwetsbare leerlingen. Het betreft personele lasten. Daarnaast worden er extra middelen vanuit het NPO ingezet om naast de regulier ondersteuning extra ruimte te bieden om leerlingen te begeleiden en te ondersteunen voor wat betreft de naweën van de corona jaren.

Vanuit de CAO zijn er middelen beschikbaar gesteld om de werkdruk voor het personeel te verminderen. Het betreft het verhogen van het individueel keuzebudget naar rato van 50 klokuren naar 90 klokuren en middelen voor de collectieve aanpak werkdrukverlichting (€ 306.013). Dit bedrag wordt op voordracht van de werknemers (vertegenwoordigd in de personele geleding van de MR) ingezet.

Kosten

De in het verleden gemaakte kosten en de realisatie van de kosten tot 1 oktober 2022 vormen, daar waar geen wijzigingen in beleid worden verwacht, de basis voor de begroting 2023.

Personele lasten

Om het negatieve resultaat dat in 2024 gaat ontstaan, om te buigen naar een acceptabel resultaat zal er op de langere termijn een prognose gemaakt moeten worden van de personele lasten waarin zowel natuurlijk verloop als groeiperspectief zichtbaar wordt.

Als in de komende jaren de leerlingenkrimp door gaat zetten zullen de personele lasten in lijn moeten worden gebracht met de leerlingendaling en de daarbij behorende inkomsten (bekostiging) van de school. Hierdoor kan er een spanningsveld ontstaan voor wat betreft de betaalbaarheid van ons brede onderwijsaanbod. De aanvullende bekostiging voor een kleine brede scholengemeenschap in een krimpregio met een geïsoleerde ligging biedt een deel van de oplossing, maar is niet toereikend om de volledige krimp op te vangen.

Onderwijskundige ontwikkelingen en speerpunten

De komende jaren blijven we werken aan de ingezette koers om voor zowel de onderbouw als in de bovenbouw een toekomstbestendig onderwijsaanbod vorm en inhoud te geven.

- Het actualiseren en het moderniseren van de leeromgeving en het onderwijsaanbod.
- Het in stand houden van het brede en toekomstgerichte onderwijsaanbod vmbo, havo en atheneum.

- Het neerzetten van een onderscheidend techniek- en technologieprofiel in de regio: duurzaamheid, energie en technologie.
- Het inzetten op een actieve verbinding en samenwerking met het primair onderwijs en het bedrijfsleven vanuit Campus de Terp (doorlopende leerlijnen Engels, techniek en technologie).
- Het inzetten op de pijlers tweetalig onderwijs, sportklas en global citizens.
- Het aanbieden van workshops in leerjaar 1 en 2.
- Het opnemen van een taalklas in het onderwijsaanbod.

Financiële consequenties

In de komende jaren zullen de personele lasten in lijn moeten worden gebracht met de dalende inkomsten van de school in relatie tot verwachte leerlingenkrimp in de komende jaren. Voor volgend schooljaar betekent dit dat er minimaal 2 fte bezuinigd zal worden op personele lasten. Dit zeker in het licht van de meerjarenbegroting die een negatief resultaat laat zien. Vanaf het schooljaar 2024 zal er opnieuw flink bezuinigd moeten worden op personele lasten.

Vanuit de CAO die is vastgesteld op 22 juni 2022 zijn er collectieve middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van de werkdrukverlichting. Het betreft 50 klokuren naar rato individueel budget en € 306.013 (kalenderjaar 2023) collectieve werkdrukverlichtende maatregelen.

Overige ontwikkelingen

De volgende investeringen worden voor 2023 in de begroting meegenomen:

- Verbouwing ondersteuningspunt en mediatheek
Herinrichting OSP tot een veilige, rustige en ruimtelijke plek waar leerlingen voor allerlei vormen van ondersteuning en begeleiding terecht kunnen.
Moderniseren en verbouwen van de mediatheek tot leer- en informatieplein en leescafé.
- Herinrichting personeelskamer
Herinrichten en moderniseren personeelskamer tot ontmoetings-leer en werkplek voor alle medewerkers.
- Vervanging meubilair
Vervanging en aanpassing meubilair in kantoorruimtes en lokalen.
- Opknappen pauzepleinen
- Aanschaf digiborden
In alle lokalen worden de afgeschreven digiborden vervangen door nieuwe digiborden.
- Aanschaf laptops
Vervangen oude laptops t.b.v. leerlingen die (nog) geen eigen device hebben (uitleen en gebruik op school).

Kostenplaats
19YT - De Viaan

Grootboekrekening	Begroting □ 2022	Begroting □ 2023	Begroting □ 2024	Begroting □ 2025	Begroting □ 2026	Begroting □ 2027
3.1 Rijksbijdragen	3.787.066	3.925.374	3.404.836	3.352.640	3.382.151	3.382.151
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	67.708	41.000	41.000	41.000	41.000	41.000
3.5 Overige baten	211.057	-123.843	-122.323	-122.323	-122.323	-122.323
3 Baten	4.065.831	3.842.532	3.323.513	3.271.317	3.300.827	3.300.827
4.1 Personeelslasten	3.071.876	3.471.412	3.194.831	2.925.740	2.953.902	2.928.825
4.2 Afschrijvingen	103.211	113.744	127.467	127.719	120.082	111.631
4.3 Huisvestingslasten	269.011	221.659	221.860	221.225	221.659	221.659
4.4 Overige lasten	499.278	278.100	273.100	273.100	273.100	273.100
4 Lasten	3.943.376	4.084.914	3.817.258	3.547.783	3.568.743	3.535.215
1 Resultaat	122.455	-242.383	-493.745	-276.467	-267.915	-234.387

6.8.5 Toelichting de Viaan

Ontwikkeling leerlingaantal 2023-2027

De ontwikkeling van de leerlingenaantallen die het Ministerie van OCW in het kader van de leerlingendaling per regio in kaart heeft gebracht, laat zien dat er voor het praktijkonderwijs in de regio Noord-Holland-Noord een zeer geringe daling wordt verwacht tot 2035, namelijk - 1 %. Vorig jaar waren de leerlingenaantallen waarop de begroting van De Viaan was gebaseerd, daarom redelijk constant begroot (225 leerlingen)

De overheid en het samenwerkingsverband vragen ons vorm te geven aan inclusiever onderwijs. Het vmbo heeft sinds anderhalf jaar voor een deel van de leerlingen die altijd in het pro zaten, een passend aanbod ontwikkeld. Wij lopen (in tegenstelling tot de prognoses) sinds het afgelopen jaar terug in leerlingenaantallen. Mogelijk komt dit door het meer passende aanbod in het vmbo.

In oktober 2021 stonden er 230 leerlingen ingeschreven bij De Viaan, in oktober 2022 zijn dat er 217. Voor de periode 2023-2027 gaan we uit van 200 leerlingen per jaar.

Inzet NPO-middelen

De besteding van de NPO-middelen zijn in de begroting verwerkt op basis van het door de MR goedgekeurde plan. In vervolg op het plan voor 2022 is er budget opgenomen voor extra personeel, de organisatie van extra activiteiten, de doorontwikkeling van het werken met NUMO, de doorontwikkeling van handelingsgericht werken en de versterking van het reken en taalonderwijs.

Het budget is voor 2023 nog niet volledig ingezet. Er is sprake van een restant van € 123.436 in de formatie 2022-2023 vanuit de NPO-middelen en een positief saldo van € 74.907 uit 2021. Deze middelen zetten we voor de formatie van 2023-2024 in vanuit het eigen vermogen. Het tekort van 2023 wordt op deze wijze grotendeels gedekt zoals voorzien.

Onderwijskundige ontwikkelingen/speerpunten

In vervolg op vorig jaar is sprake van drie grote onderwijskundige ontwikkelingen:

1. Met inbreng van externe experts van de organisatie 'Onderwijs maak je samen', is een expertgroep rekenen en een expertgroep taal aan het werk. Doelen: nog beter maatwerk leveren, verhoging van de kwaliteit en de integratie van rekenen en taal in de praktijkvakken.
2. Vorig schooljaar is besloten om in leerjaar 1 en de S-klas te gaan werken op basis van thematisch onderwijs met samenhang tussen de vakken. Ook de ontwikkeling van metacognitieve vaardigheden en persoonlijke ontwikkeling zijn belangrijke aspecten van de nieuwe aanpak. In het schooljaar 2022-2023 wordt leerjaar 1 doorontwikkeld en het programma voor leerjaar 2 voorbereid. In 2023-2024 werken leerjaar 1, de S-klas en leerjaar 2 op basis van het nieuwe onderwijsconcept.
3. Doorontwikkeling van de transformatieve school. Dit vindt plaats in samenhang met 1. en 2.

Financiële consequenties

Als de leerlingenaantallen teruglopen naar 200 leerlingen, gaan we vanaf augustus 2023 per schooljaar ongeveer € 220.000 minder (reguliere) inkomsten krijgen. Voor 2021-2022 heeft De Viaan € 355.295 vanuit de NPO middelen gekregen en voor 2022-2023 is dat bedrag € 486.220. De NPO subsidie loopt af en weten we niet of er een structurele verhoging van de bekostiging komt. In de begroting is vanaf 2024 al rekening gehouden met een terugloop in de directieformatie a.g.v. van de ontwikkeling richting gespreid leiderschap (zie punt 5) en is een bezuinigingsopdracht van 3 fte verwerkt.

In de begroting zijn de werkdrummiddelen die de school krijgt meegenomen aan inkomsten en uitgaven kant.

Overige ontwikkelingen

Naar aanleiding van de wijziging van directiestructuur (constructie meerschools directeur die leiding geeft aan beide praktijkscholen, 0,5 fte per school, omgezet naar 1,0 fte directeur per school) zet De Viaan in op een traject richting gespreid leiderschap. Een substantieel deel van het team heeft via de PMR aangegeven dat zij naar een directiemodel toe wil groeien met een kleinere directie (2 fte) en gedeelde verantwoordelijkheid. Hierbij is de afspraak met PMR dat het streefpercentage LC is gerealiseerd vanaf het moment dat de directieformatie is teruggebracht naar 2 fte en gespreid leiderschap een feit is.

Op basis van de CAO zijn middelen beschikbaar gesteld om de werkdruk voor het personeel te verminderen. Naast de ophoging van het individueel keuzebudget van 50 naar 90 klokuren, is er voor de school € 69.000 beschikbaar voor de individuele en collectieve aanpak voor de vermindering van de werkdruk. De werknemers hebben het initiatief bij het maken van de bestedingsplannen m.b.t. de collectieve werkdruk.

De genoemde overige ontwikkelingen zijn meegenomen in de meerjarenbegroting.

De werkzaamheden van de collega's binnen het stagebureau worden anders georganiseerd en er wordt ingezet op de ontwikkeling van LOB en het leren binnen de stage. Deze ontwikkeling vindt plaats binnen het huidige budget.

Kostenplaats
19ZQ - Stedelijk Dalton College Alkmaar

Grootboekrekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
3.1 Rijksbijdragen	10.751.274	10.720.886	9.662.872	9.490.865	9.422.890	9.153.554
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	12.935	0	0	0	0	0
3.5 Overige baten	669.550	-93.989	-231.083	-237.083	-237.083	-237.083
3 Baten	11.433.759	10.626.897	9.431.789	9.253.782	9.185.808	8.916.471
4.1 Personeelslasten	9.241.291	9.152.611	8.420.835	7.334.108	7.253.607	7.158.908
4.2 Afschrijvingen	471.155	456.061	583.268	659.319	625.847	571.145
4.3 Huisvestingslasten	514.864	516.820	517.062	516.823	520.551	520.551
4.4 Overige lasten	1.741.020	1.386.621	1.290.621	1.288.621	1.288.621	1.288.621
4 Lasten	11.968.330	11.512.113	10.811.786	9.798.871	9.688.626	9.539.224
6.1 Financiële baten						
6 Financiële baten en lasten						
1 Resultaat	-534.571	-885.216	-1.379.997	-545.088	-502.818	-622.753

6.8.6 Toelichting Stedelijk Dalton College Alkmaar

Ontwikkeling leerlingaantal

Sinds 2022 houden wij al rekening met een leerlingendaling (- 77 = ca. 11,5%) in Alkmaar. Dit zet zich nog een jaar door (202 : -43 = 4,4%). Vanaf 2024 stabiliseert dit aantal zich waarmee we uitgaan van ca. 955 leerlingen de aankomende jaren.

Inzet NPO-middelen

De activiteiten zoals beschreven in het NPO plan 2022-2023 worden conform het plan en de middelen (ca. € 705.000) ook in (een deel van) 2023 bekostigd. Het wegvallen van de NPO subsidie (ca. € 877.000) per 2023 veroorzaakt nu een groot deel van ons tekort.

Onderwijskundige ontwikkelingen/speerpunten

In 2023 zetten wij verder in op de doorontwikkeling van het daltononderwijs binnen een toch enigszins gedateerd schoolgebouw. Er is geen financiële ruimte om de forse investering in het schoolgebouw nu te kunnen dragen. Er zal vanuit het Strategisch Beleidsplan (in 2022 € 60.000,-) wederom een aanvraag worden gedaan. De eventuele verbouwing staat nog wel begroot in 2024 en verder (deze is voor komend jaar uitgesteld).

Financiële consequenties

Het meerjarig resultaat (2023-2027) van de SOVON begroting is zodanig dat aanpassingen noodzakelijk zijn. Het eigen vermogen van SOVON is niet zodanig dat deze negatieve resultaten opgevangen kunnen worden. Er zijn dan ook voor elke school wijzigingen doorgevoerd (taakstelling in de formatie) vanaf 2024; in het begrotingsjaar 2023 zijn geen verplichte SOVON-wijzigingen doorgevoerd in de formatie.

De taakstelling voor het Stedelijk Dalton College Alkmaar per 1 januari 2023 is: -3 fte.

De taakstelling per 1 januari 2024 is: -10,4 fte. Dit zal al meegenomen moeten worden voor schooljaar 2023-2024 als het leerlingenaantal in maart zo blijft.

Kostenplaats
19ZX - Huygens College

Grootboekrekening	Begroting □ 2022	Begroting □ 2023	Begroting □ 2024	Begroting □ 2025	Begroting □ 2026	Begroting □ 2027
3.1 Rijksbijdragen	13.328.215	15.751.042	15.442.237	15.220.202	15.091.956	14.962.303
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies		23.600	23.600	23.600	23.600	23.600
3.5 Overige baten	735.312	-744.415	-794.811	-804.317	-796.544	-783.957
3 Baten	14.063.527	15.030.228	14.671.026	14.439.484	14.319.012	14.201.946
4.1 Personeelslasten	11.640.249	12.242.550	12.895.841	12.648.109	12.814.365	12.748.577
4.2 Afschrijvingen	336.082	550.551	681.131	678.796	637.204	606.769
4.3 Huisvestingslasten	508.075	599.323	599.099	597.650	447.299	447.299
4.4 Overige lasten	2.191.209	1.035.000	1.035.000	1.035.000	1.035.000	1.035.000
4 Lasten	14.675.615	14.427.423	15.211.070	14.959.555	14.933.869	14.837.646
1 Resultaat	-612.088	602.804	-540.043	-520.071	-614.856	-635.700

6.8.7 Toelichting Huygens College Heerhugowaard

Ontwikkeling leerlingaantal

Het aantal leerlingen van het Huygens College is de afgelopen jaren flink gegroeid. In de regionale prognoses is voor Dijk en Waard niet of nauwelijks sprake van krimp. Het aantal leerlingen in de (voor)examenklassen is relatief klein waardoor de school zelfs bij een gemiddelde aanmelding nog zal groeien. De huisvesting is daardoor een punt van zorg. In de begroting is rekening gehouden met een uitbreiding van vier of vijf lokalen boven op het bestaande gebouw. De constructie is daar op voorbereid. De verwachting is dat het aantal leerlingen de komende jaren zal stabiliseren.

Inzet NPO-middelen

De extra middelen die in het kader van het NPO beschikbaar komen, worden zoveel mogelijk ingezet om de docenten van het Huygens College ruimte te geven om de eigen leerlingen intensief te begeleiden. Allereerst zijn er, waar mogelijk, kleinere klassen gemaakt, daar is extra formatie voor ingezet. Verder zijn er onderwijsassistenten aangesteld die een deel van de klas begeleiden zodat de docent zich kan concentreren op de leerlingen die dat het hardst nodig hebben. Daarnaast worden met name in de onderbouw maatwerkuren aangeboden. Het mentoraat is uitgebreid met extra uren omdat we merken dat (een deel van) de leerlingen extra sociaal-emotionele begeleiding nodig heeft. Om die reden wordt ook extra formatie ingezet voor de trajectgroep.

Doordat het niet altijd mogelijk is voldoende personeel te vinden, zal een deel van de middelen worden besteed in 2024.

Onderwijskundige ontwikkelingen/speerpunten

In 2023 werken we aan de implementatie van een aantal nieuwe vakken zoals Economie en Ondernemen in vmbo-tl (in het kader van de nieuwe leerweg) en Natuur, Leven en Technologie in Havo en Vwo. We oriënteren ons op de invoering van een praktijkgericht vak in de havo. In de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen wordt projectonderwijs ontwikkeld.

Financiële consequenties

De afgelopen jaren zijn de reserves toegenomen. Deze extra ruimte benutten we door negatief te begroten. We verwachten de inzet van onderwijsassistenten op termijn mede te kunnen blijven betalen uit de werkdrankmiddelen die beschikbaar komen.

Kostenplaats
20AA - Mummellius Gymnasium

Grootboekrekening	Begroting □ 2022	Begroting □ 2023	Begroting □ 2024	Begroting □ 2025	Begroting □ 2026	Begroting □ 2027
3.1 Rijksbijdragen	6.519.202	7.195.083	6.443.338	6.734.964	6.760.098	6.760.098
3.5 Overige baten	618.563	-100.260	-83.906	-112.546	-112.546	-112.546
3 Baten	7.137.765	7.094.823	6.359.432	6.622.418	6.647.552	6.647.552
4.1 Personeelslasten	5.541.262	5.916.247	5.591.949	5.629.052	5.631.064	5.675.326
4.2 Afschrijvingen	276.580	289.612	316.959	318.597	293.248	276.483
4.3 Huisvestingslasten	303.568	306.622	302.811	302.811	303.811	303.811
4.4 Overige lasten	1.251.932	631.000	631.000	631.000	631.000	631.000
4 Lasten	7.373.342	7.143.481	6.842.719	6.881.459	6.859.123	6.886.619
6.1 Financiële baten						
6 Financiële baten en lasten						
1 Resultaat	-235.577	-48.658	-483.287	-259.041	-211.571	-239.067

6.8.8 Toelichting Murmellius Gymnasium

Ontwikkeling leerlingaantal

In het huidige schooljaar 22-23 stroomt een grote groep leerlingen vanuit klas 6 uit, de instroom zal volgend schooljaar kleiner zijn dan de uitstroom. De cohorten in klas 4 en klas 5 zijn kleinere cohorten. Twee jaren op rij vielen de aanmeldingen tegen. Daarom verwachten we komend jaar een dip in leerlingenaantallen. Daarna zullen de aantallen iets stijgen en we verwachten dat ze dan stabiel blijven.

Inzet NPO-middelen

In 2023 zijn de NPO-middelen ingezet om de klassen te verkleinen en om Q-klassen in klas 2 en klas 3 te formeren. De klassenverkleining is vooral in de onderbouw zichtbaar. De Q-klassen zijn geformeerd om leerlingen die door corona achterstanden hebben opgelopen en daardoor niet bevorderbaar waren naar een volgend leerjaar, maar die wel de potentie hebben om met bijspijkeren het volgend schooljaar te halen, toch een kans te geven in het volgend leerjaar.

Onderwijskundige ontwikkelingen/speerpunten

Het huidige schoolplan loopt af. Dit schooljaar zullen we een nieuw schoolplan gaan maken. In ons schoolplan haken we uiteraard aan op de punten die in het nieuwe strategisch beleidsplan zijn opgenomen. Spoorpunten in het Murmellius zijn:

- Inzet op professionele schoolcultuur.
- Inzet op kennis en vaardigheden van leerlingen. Op dit moment ligt de aandacht op het inzetten van activerende didactiek in de lessen en het vergroten van de executieve vaardigheden van leerlingen.
- Inzet op gebruik en toepassing van ICT in ons onderwijs en in onze organisatie.

Financiële consequenties

Het uitwerken van het nieuwe schoolplan en het implementeren ervan vraagt tijd en deskundigheid. Tijd van met name collega's die kartrekker zijn van bepaalde thema's en deskundigheid van ons allemaal om de spoorpunten om te kunnen zetten in praktijk. We zullen dus tijd moeten creëren.

Overige ontwikkelingen

Dit schooljaar werken we met een interim-conrector klas 1 en 2 en Intermezzo. In het vroege voorjaar starten we een nieuwe wervingsprocedure voor een conrector klas 1 en 2 en Intermezzo.

Kostenplaats

VMC - Sovon Van der Meij Sovon

Grootboekrekening	Begroting □ 2022	Begroting □ 2023	Begroting □ 2024	Begroting □ 2025	Begroting □ 2026	Begroting □ 2027
3.1 Rijksbijdragen	3.533.829	4.259.176	3.800.741	3.634.667	3.693.910	3.447.214
3.5 Overige baten	249.133	-23.001	-39.925	-20.672	-20.672	-17.398
3 Baten	3.782.962	4.236.176	3.760.816	3.613.996	3.673.238	3.429.815
4.1 Personeelslasten	3.057.621	3.726.597	3.425.096	3.252.384	3.290.521	2.688.769
4.2 Afschrijvingen	186.135	195.616	200.244	199.375	207.611	203.643
4.3 Huisvestingslasten	277.426	284.900	284.908	285.350	284.900	287.463
4.4 Overige lasten	593.429	282.763	282.763	282.763	282.763	287.288
4 Lasten	4.114.611	4.489.876	4.193.011	4.019.871	4.065.795	3.467.163
1 Resultaat	-331.649	-253.700	-432.195	-405.876	-392.557	-37.348

6.8.9 Toelichting Van der Meij College

Ontwikkeling leerlingaantallen

De afgelopen jaren is er sprake geweest van een leerlingendaling op het Vna der Meij College. Resultierend in 348 leerlingen in 2021-2022. In augustus 2022 is het leerlingenaantal gestegen naar 410 leerlingen. Dit is exclusief twee taalklassen van 16 leerlingen per klas. November 2023 start een derde taalklas.

De verwachting is dat de leerlingtoename van tijdelijke aard is en er na 2024 een lichte terugval zal zijn. Dit is moeilijk in te schatten gezien de te verwachte ontwikkelingen betreffende het onderwijsaanbod in Alkmaar.

Inzet NPO gelden

Deze gelden worden ingezet zoals beschreven in het NPO plan. Kort samengevat zit dit geld in kleinere klassen, extra lessen voor klassen die minder les hebben gehad in leerjaar 3 en in activiteiten voor leerlingen. Wanneer deze gelden er niet meer zijn zullen de klassen weer groter worden en zullen de activiteiten voor leerlingen minder kostbaar zijn. Het aantal leerlingen dat ondersteuning krijgt vanuit lokaal 140 zal ook moeten minderen gezien de kosten.

Onderwijskundige ontwikkelingen

Het Van der Meij College zet de ontwikkelingen door die zijn ingezet. Dat betekent dat PBS en De Transformatieve School het onderwijsdeskundig aandachtspunt zullen zijn.

Het taakbeleid is en wordt aangepast. Er loopt een pilot tot einde dit schooljaar met een rooster van 45 minuten en aangepaste lesopslag. De niet-lesgebonden-taken worden dit schooljaar bekeken met als doel minder taakuren te besteden en een herijking te doen.

In schooljaar 2023-2024 keuzes moeten worden gemaakt op de volgende twee dure posten:

- Ondersteuning in de beroepsgerichte lessen.
- De toename van het aantal taakuren voor het begeleiden van studenten en nieuwe collega's.
- De indeling van de klassen (avo vakken en mentorklassen) in leerjaar 3 profieloverstijgend maken (dit levert een bezuiniging op van naar schatting € 140.000).
- Het anders vormgeven van de leerlingondersteuning in lokaal 140. Er gaan twee docenten leerlingcoach met pensioen (LB en LD). Gestart is met het aannemen van een leerlingcoach in een oop-schaal. Er gaat worden besloten of dit haalbaar is als vervanging van de docenten.

Financiële consequenties

De afgelopen jaren is gebleken dat het jaarresultaat negatief is. Om dit te voorkomen zijn ingrijpende veranderingen noodzakelijk zoals beschreven in punt 3. Daarnaast vervallen de NPO gelden en de subsidie Sterk techniek Onderwijs. Het vergroten van de klassen bij de avo-vakken en het verkleinen van het aantal fte's van ondersteuners in de klas is een van de weinige opties. Hiervoor is nodig dat er profieloverstijgende klassen worden samengesteld.

De kosten van het begeleiden van nieuwe docenten en studenten is gestegen en deze kosten zullen hoog blijven. Er zijn meer zij-instromers en het docententekort kan betekenen dat docenten sneller van school wisselen.

Voor de taalklassen zijn er twee lokalen bijgebouwd in school.

ICT is een grote kostenpost. Er is in samenwerking met csg Jan Arentsz, waar ict onder valt, met minimale middelen een stap gezet naar een bestendig ict-beleid voor de komende jaren. Wanneer de docenten en de leerlingen een eigen device hebben zullen de kosten voor ondersteuning en vervanging afnemen de komende jaren. De kosten van de computers van MVI zullen hoog blijven omdat de ondersteuning van de Apple computers door externen zal blijven worden gedaan.

Kostenplaats
BMO - BMO

Grootboekrekening	Begroting □ 2022	Begroting □ 2023	Begroting □ 2024	Begroting □ 2025	Begroting □ 2026	Begroting □ 2027
3.5 Overige baten	1.496.985	1.528.419	1.527.806	1.536.243	1.542.225	1.549.588
3 Baten	1.496.985	1.528.419	1.527.806	1.536.243	1.542.225	1.549.588
4.1 Personeelslasten	1.120.046	1.235.927	1.233.948	1.237.885	1.241.707	1.245.526
4.2 Afschrijvingen	26.074	48.645	58.565	57.686	56.196	54.815
4.3 Huisvestingslasten	17.700	17.700	17.700	17.700	17.700	17.700
4.4 Overige lasten	178.500	178.500	178.500	178.500	178.500	178.500
4 Lasten	1.342.320	1.480.772	1.488.713	1.491.772	1.494.103	1.496.541
6.1 Financiële baten	154.011	148.495	142.555	136.615	131.391	124.394
6.2 Financiële lasten	154.011	148.495	142.555	136.615	131.391	124.394
6 Financiële baten en lasten	0	0	0	0	0	0
1 Resultaat	154.665	47.647	39.093	44.471	48.122	53.046

6.8.10 Toelichting BMO

De begroting van BMO (stafbureau) is vrij stabiel. De bijdragen van de scholen voor het stafbureau worden hier geboekt onder de post overige baten. In de Kaderbrief is een percentage van de rijksbijdrage ten behoeven van BMO vastgelegd. De grootste post zijn de personele lasten.

Kostenplaats
BOV - Bovenschools

Grootboekrekening	Begroting □ 2022	Begroting □ 2023	Begroting □ 2024	Begroting □ 2025	Begroting □ 2026	Begroting □ 2027
3.1 Rijksbijdragen						
3.5 Overige baten	4.081.255	4.310.781	4.243.906	4.267.340	4.283.957	4.304.411
3 Baten	4.081.255	4.310.781	4.243.906	4.267.340	4.283.957	4.304.411
4.1 Personeelslasten	955.102	1.114.204	1.068.516	1.073.658	1.045.334	1.046.605
4.2 Afschrijvingen	196.290	193.974	243.581	277.501	297.227	313.225
4.3 Huisvestingslasten	351.711	400.009	405.317	402.015	406.474	406.474
4.4 Overige lasten	3.709.054	2.978.005	2.978.005	2.978.005	2.978.005	2.978.005
4 Lasten	5.212.158	4.686.192	4.695.419	4.731.178	4.727.040	4.744.309
1 Resultaat	-1.130.903	-375.411	-451.513	-463.838	-443.083	-439.899

6.8.11 Toelichting Bovenschools

De bovenschoolse begroting heeft als gevolg van beleidsbeslissingen een nadelig exploitatiesaldo. Het nadelig saldo wordt en laste gebracht van de algemene reserve. In de schooljaren tot en met 2027 wordt € 500.000 per jaar extra geïnvesteerd in de kwaliteit van de organisatie. Dit bedrag wordt benut om uitvoering te geven aan de doelstellingen uit het strategisch beleidsplan.

6.9 Risicoanalyse

6.9.1 Rapportage aanwezigheid en werking interne risicobeheersings- en controlesysteem

Sinds halverwege 2022 hebben wij begrotingstool Cogix aangeschaft. Hierdoor is het samenvoegen van de schoolbegrotingen tot één stichtingsbegroting eenvoudiger geworden. Tevens is het makkelijk om diverse scenario's uit te werken. Daarnaast wordt bij het opstellen van de begroting van enig kalenderjaar direct een doorrekening gemaakt naar de jaren die erop volgen. Hierbij zijn de belangrijkste indicatoren, zoals het aantal leerlingen, de loonkosten, (her)investeringen en taakstelling en vacatureruimte op een interactieve manier te beïnvloeden.

Een dergelijke aanpak stelt de scholen in staat scenario's te onderzoeken en tegen elkaar af te wegen, zonder dat direct de bestuurlijke effecten ervan uit het oog worden verloren. De begroting en meerjarenbegroting zijn daarmee geïntegreerd in één model. Maatregelen kunnen hiermee nog meer planmatig en resultaatgericht worden doorgerekend.

Een organisatie moet beschikken over een intern risicobeheersings- en controlesysteem. Dit systeem moet de realisatie van doelstellingen bewaken, zorgen dat de financiële verslaggeving betrouwbaar is en wet- en regelgeving wordt nageleefd. Het bestuur is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitbouw van dit systeem en voor de beoordeling van de effectiviteit ervan. Het bestuur onderkent het belang van een goede opzet en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem. Dit betekent ook dat het systeem moet kunnen meebewegen met maatschappelijke veranderingen en de steeds hogere eisen die de organisatie zelf stelt.

Het interne risicobeheersingssysteem bestaat uit:

- De planning- en control cyclus:
  - De inhoud van het strategisch beleidsplan is leidend voor alle schoolplannen. Deze plannen krijgen ook een vertaling in de meerjarenbegroting van de school en de jaarlijkse activiteitenplannen.
  - Voor de start van de begroting wordt een kaderbrief opgesteld.
  - De stichting werkt met een duidelijke planning- en control cyclus. Voor het begin van het nieuwe kalenderjaar is de begroting en de meerjarenbegroting vastgesteld. De verantwoording van de uitgaven wordt jaarlijks met de begroting en de meerjarenbegroting ter kennisneming voorgelegd aan de gemeenteraden van Alkmaar, Bergen, Dijk en Waard en Hollands Kroon. De bestuurder en de voorzitter van de RvT van SOVON geven elk jaar een toelichting op deze stukken aan de wethouder Onderwijs van de gemeente Alkmaar.
  - Een aantal maal per jaar wordt de financiële situatie gevolgd in managementrapportages. Boven-schools worden maandelijks overzichten gemaakt om te bepalen hoe op verschillende gebieden uitgaven zich verhouden tot de begroting. Dat zijn allereerst overzichten op het gebied van personele uitgaven waarbij de werkelijke uitgaven in geld worden vergeleken met de afspraken die zijn vastgelegd in de formatieafspraken (onderdeel van de managementcontracten) van de schoolleiders met de bestuurder. Ook de materiële uitgaven worden periodiek vergeleken met de uitgaven volgens de begroting en door de bestuurder gerapporteerd aan de schoolleiders. Daarnaast worden de uitgaven voor personeel dat ter vervanging van zieken werkt en ook de ziekteverzuimcijfers gerapporteerd aan de schoolleiders. Tenslotte krijgen de schoolleiders periodiek een overzicht van de stand van zaken met betrekking tot de verdeling van het onderwijzend personeel over de functies LB, LC en LD met daarbij de streefpercentages in het kader van de functiemix afspraken. Daarnaast wordt drie maal per jaar een kwartaalrapportage gemaakt waarin dieper op inhoudelijke en financiële ontwikkelingen wordt ingegaan.
  - Het jaar wordt afgesloten met een jaarverslag.

- De kwaliteitscyclus:
  - Naast de personele en financiële rapportages worden eens per jaar ook rapportages gemaakt over de (kwalitatieve) opbrengsten van de scholen en de onderwijstijd. Deze resultaten worden jaarlijks door de bestuurder besproken met de schoolleiders en de Inspectie.
  - Voorjaar 2021 is het Kwaliteitsbeleidsplan van SOVON vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten, rollen en processen met betrekking tot het kwaliteitsmanagement binnen de organisatie uitgewerkt. Op basis hiervan is tevens een jaarcyclus rond kwaliteit uitgewerkt en vastgesteld, waarin de belangrijkste activiteiten op het gebied van bewaking en verbetering van de onderwijskwaliteit binnen SOVON staan vermeld.
- Intern toezicht
  - Het interne toezicht wordt uitgeoefend door de RvT. Hierbij kunnen twee aspecten worden onderscheiden:
    - Het externe aspect richt zich op de realisering van onderwijsdoelen die door de organisatie zijn vastgesteld dan wel door de overheid in wet- en regelgeving zijn vastgelegd en voorgeschreven.
    - Het interne aspect richt zich op de realisering van doelen op strategisch en beleidsmatig niveau met als kernactiviteit aandacht voor het onderwijs, de organisatie, de kwaliteit en de veiligheid.
  - De RvT kent een rooster van aftreden, waarbij leden maximaal twee termijnen van vier jaar zitting hebben. De werving van nieuwe leden vindt plaats op basis van vooraf geformuleerde functieprofielen en door een benoemingsadviescommissie bestaande uit leden van de RvT, leden van de GMR en de bestuurder.
  - Conform de code Goed Bestuur verricht de RvT jaarlijks een zelfevaluatie op basis van de richtlijnen van de VTOI.

6.9.2 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Ons beleid is erop gericht de beschikbare middelen maximaal in te zetten voor een kwalitatief goede uitvoering en steeds verdere verbetering van het onderwijs op de SOVON-scholen. Voorbeeld hiervan is ons besluit, eind 2018, om (als een van de weinige besturen) de cao-maatregelen in het kader van de reductie van de lessentaak en vergroting van de ontwikkeltijd van docenten, financieel te compenseren voor voorlopig drie schooljaren. Voor het overige is ons beleid om adequaat en tijdig te anticiperen op financiële risico's en deze waar nodig te minimaliseren.

Het beleid van de stichting is erop gericht om zo min mogelijk risico's te lopen. De stichting loopt de volgende risico's:

Rijksbekostiging

- Het verloop van de toekomstige leerlingaantallen is moeilijk in te schatten. Zowel in Bergen als in de gemeente Hollands Kroon is de komende jaren sprake van krimp van het aantal 12-jarigen. In Alkmaar en Heerhugowaard is de komende twee jaar sprake van een lichte stijging maar vanaf 2024 zet ook in Alkmaar een dalende tendens in. Dit zal uiteraard de aanmeldingen voor een aantal SOVON-scholen negatief beïnvloeden. Dit maakt het lastig om deugdelijke meerjarenbegrotingen af te geven, omdat het onduidelijk is wat de inkomsten zijn. Hierdoor kan onvoldoende op de inzet van de formatie worden ingespeeld bij het teruglopen van de leerlingaantallen, met als gevolg grote financiële lasten ten opzichte van de ontvangen bekostiging. Het gevolg van deze terugloop kan ook een heviger concurrentieslag met collega-scholen en schoolbesturen zijn. Daarnaast kan ook in stabiele kernen de concurrentie met het bijzonder onderwijs leiden tot lagere of juist hogere aanmeldingen voor SOVON-scholen.

- De afgelopen jaren zijn onze inkomsten fors gestegen door rijksbeleid. Hierdoor lopen wij het risico dat het ‘bovenmatig eigen vermogen’ toeneemt. Ook de gelden die SOVON ontvangt in het kader van het NPO zal bijdragen aan het verhogen van het eigen vermogen. Een groot deel van deze gelden zijn bestemd voor schooljaar 2021-2022, maar moeten geheel in 2021 als opbrengst worden geboekt.
- Bij leerlingendaling en bij onvoldoende natuurlijk verloop zal er boventaligheid ontstaan doordat door cao-regelingen vast aangestelde medewerkers niet op korte termijn ontslagen kunnen worden. Door de extra subsidie-inkomsten is onze flexibele schil verhoogd van 10% naar 27%.

Personeel

- De stichting loopt risico als de flexibele personele schil en het natuurlijk verloop de daling van rijksinkomsten niet kan opvangen.
- Daarnaast is er het risico van het niet kunnen aantrekken van goed gekwalificeerd (bevoegd en bekwaam) personeel.
- Tot slot worden de extra baten de komende jaren afgebouwd. Het is een risico of we ook tijdig van het personeel afscheid kunnen nemen.

Huisvesting

- Op enkele scholen is op dit moment sprake van substantiële leegstand. Wanneer het aantal 12-jarigen verder zal teruglopen, kan er in de toekomst bij meer scholen leegstand ontstaan.

Financieel

- Op dit moment bedraagt ons ‘bovenmatig eigen vermogen’ € 5,3 miljoen. Om handhaving door de Inspectie te voorkomen, is het belangrijk dat ons bestedingsplan tot (incidentele) extra uitgaven zal leiden.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Belangrijkste aandachtspunten op dit terrein zijn het waarborgen van de veiligheid van onze systemen en het voorkomen en indien nodig goed oplossen van een ‘datalek’. Wat betreft veiligheid is het grootste risico dat onze systemen ‘gehackt’ kunnen worden. De ICT-afdeling van SOVON is continu bezig dergelijke incidenten te voorkomen. Het beleid op dit punt is tot op heden effectief. Datalekken komen in zeer beperkte mate voor. Voor zover deze optreden, heeft SOVON een interne meldingsprocedure die goed werkt en wordt nagevolgd. Vanzelfsprekend maken wij van elk datalek melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

6.9.3 Risicoparagraaf in geld

In deze begroting geven wij ook een inschatting van de risico’s in euro’s en de mogelijke invloed die dit heeft op de reservepositie. Zie het schema op de volgende pagina. Daarbij is het van belang om te melden dat de genoemde mitigerende maatregelen bedoeld zijn om met name de impact van de genoemde risico’s sterk te verlagen.

Onderdeel	Risico omschrijving	Consequentie van het optreden van het risico	Inschatting bedrag	Bedrag	Kans	Impact	Proceseigenaar	Mitigerende maatregel
<i>Rijksbekostiging</i>	Forse krimp (10 tot 12%) aantal 12-jarigen vanaf 2022 t/m 2029	Onduidelijkheid inkomsten. Onvoldoende inspelen op inzet formatie. Heviger concurrentieslag.	Baten per leerling uit rijksbekostiging gemiddeld € 8.500.	700 II a € 8.500 = € 5.950.000	Middel	Middel	Voorzitter CvB	* Inzetten op PR. * Aanmeldingen monitoren, ook van de regiobesturen. * Formatie aanpassen op basis van de aanmeldgegevens.
	Onvoldoende natuurlijk verloop	Boventaligheid door lagere leerlingaantal.	Flexibele schil is 27%, wel mismatch tussen vraag en aanbod.	nihil	Laag	Middel	Hoofd PZ	* Strategisch HRM-beleid ontwikkelen. * Jaarlijks flexibele schil berekenen. * Inspelen op de toekomst bij vacatures. * Zodra nodig actief inzetten op begeleiding naar passend werk.
<i>Personeel</i>	Niet kunnen aantrekken van goed gekwalificeerd personeel	Meer inhuur derden of zelfs geen les kunnen geven aan leerlingen.			Middel	Middel	Hoofd PZ	* Actief wervingsbeleid nieuw personeel. * Goed werkgeverschap. * Naamsbekendheid vergroten.
	Hoog ziekteverzuim	Meer inhuur derden of zelfs geen les kunnen geven aan leerlingen.	Hoewel het ziekteverzuim inmiddels onder het landelijk gemiddelde ligt, moeten we het verzuimbeleid strikt blijven monitoren.	Vervangingskosten zijn € 1.575.000	Middel	Middel	Hoofd PZ	* Periodiek bespreken met Arbodienst. * Ziekteverzuim is onderdeel van periodieke gesprekken tussen voorzitter CvB en schoolleiders. * Nascholing en cursussen voor schoolleiders en teamleiders.
	Personele verplichtingen in verband met verminderde baten	In 2019 heeft de overheid extra rijksbekostiging gegeven voor inzet in 2020-2021. Daarnaast is gedurende drie schooljaren € 1 miljoen per jaar geïnvesteerd in personeel vanuit de reserve kwaliteit. Deze investering loopt tot augustus 2022. Ook heeft de overheid in 2021 en 2022 bijdragen verstrekt in verband met corona achterstanden. Dit zijn incidentele subsidies. Samen met de terugloop van leerlingen zorgt dit voor een aanzienlijke vermindering van de baten. Het is de vraag of we de personele lasten met hetzelfde bedrag kunnen laten dalen.	De komende jaren moet mogelijk afscheid genomen worden van medewerkers. Onze flexibele schil is rond de 27%. Deze flexibele schil is ruim voldoende om de daling van de baten op te vangen.	nihil	Laag	Laag	Hoofd PZ	* Nauwkeurig natuurlijk verloop monitoren. * Strategisch HRM-beleid ontwikkelen. * Zorgen voor een voldoende flexibele schil.

Huisvesting	Substantiële leegstand door krimp	Huisvestingslasten worden niet vergoed door rijksinkomsten.		1900 leerlingen tegen 5% van de bekostiging = € 737.200 per jaar	Middel	Laag	Hoofd bedrijfsvoering	* Ruimten in gebouwen meer beschikbaar stellen voor verhuur aan derden.
	Nieuwbouw schoolgebouw	Door de hoge bouwkosten zou het kunnen zijn dat de gemeente, ondanks haar zorgplicht, niet de gehele nieuwbouw van een school kan verzorgen.	Kosten zijn nog niet bekend. Betreft een aanneme.	€ 1.000.000	Middel	Middel	Hoofd bedrijfsvoering	* Onderhandelen met de gemeente. * Normvergoeding nieuwe huisvesting berekenen. * Letten op kostenreductie.
Financieel	Eigen vermogen hoger dan nieuwe signaleringswaarde	Toelichting geven in het jaarverslag.	Vooralsnog geen financiële consequenties.	€ 0	Hoog	Laag	Voorzitter CvB	* Met RvT en GMR bepalen welk deel van het eigen vermogen op welke wijze ingezet kan worden voor het onderwijs.
	Vrijwillige ouderbijdrage	De Wet vrijwillige ouderbijdrage is op 1 augustus 2021 van kracht gegaan. Vanaf die datum mogen scholen leerlingen waarvan de ouders de vrijwillige ouderbijdrage niet hebben betaald niet uitsluiten van schoolactiviteiten.	Het eerste risico is dat meer leerlingen zich aanmelden voor activiteiten, zonder dat ze willen betalen. Het tweede risico is of het huidige percentage betalende ouders omlaag zal gaan door deze wetswijziging.	€ 400.000 per jaar	Middel	Middel	Voorzitter CvB/ Controller	* Aantal deelnemers aan activiteiten goed monitoren bij begin schooljaar. * Eventueel het aantal activiteiten aanpassen. * Ouders goed informeren over belang van betalen ouderbijdrage.
Rijksbeleid	Onvoorspelbare besluitvorming overheid	Onduidelijkheid inkomsten.	Dit kan zowel een positief als een negatief risico worden.	€ 1.000.000	Middel	Middel	Controller	* Nauwkeurig volgen overheidsbeleid. Bijeenkomsten over dit onderwerp bijwonen. * Tijdig inspelen op gevolgen van deze besluitvorming.
Operationele en strategische risico's	Leidende positie in de regio	Door fusies van stichtingen in de regio, bestaat de kans de leidende positie in de regio kwijt te raken.	Betreft een strategisch risico.	€ 0	Middel	Laag	Voorzitter CvB	* Fusies en samenwerkingsovereenkomsten in de regio monitoren. * Investeren in het zijn van een aantrekkelijke gesprekspartner.

	Samenwerking in de regio	Bereidheid tot samenwerking met andere besturen heeft consequenties voor op peil houden aantrekkelijkheid, kwaliteit en diversiteit van ons aanbod.	Betreft een strategisch risico.	€ 0	Middel	Middel	Voorzitter CvB	<ul style="list-style-type: none"> * Fusies en samenwerkingsovereenkomsten in de regio monitoren. * Investeren in het zijn van een aantrekkelijke gesprekspartner. * Deelnemen aan de TOP groep. * Samenwerking met Alkmaarse besturen o.a op het gebied van vmbo. * Onderwijsontwikkeling lokaal en regionaal, o.a. via de Ambitietafels en STO.
	Professionele en efficiënte bedrijfsvoering centrale organisatie	Door de beperkte omvang van de centrale organisatie heeft uitvallen van een medewerker grote consequenties.	Vooraf een operationeel risico.	€ 60.000	Middel	Middel	Voorzitter CvB	<ul style="list-style-type: none"> * Zorgen voor goed werkgeverschap. * Snel vervullen van vacatures.
	Onderwijsontwikkeling en - vernieuwing	Niet voldoende aandacht voor onderwijsontwikkeling en - vernieuwing.	Betreft een strategisch risico.	€ 0	Middel	Middel	Medewerker bestuurlijke ondersteuning onderwijs en kwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> * Onderwijsontwikkeling en -innovatie is een vast agendapunt tijdens CvS. * Middelen beschikbaar voor kwaliteit en innovatie. * Aandacht voor actuele vraagstukken.
	Samenwerking tussen scholen	Kansen voor samenwerken worden onvoldoende benut.	Betreft een strategisch risico.	€ 0	Middel	Middel	Voorzitter CvB	<ul style="list-style-type: none"> * Collegiale visitatie. * Meer ruimte voor ontmoeting en gezamenlijk initiatief door bijvoorbeeld de SOVON professionaliseringsmiddag.
	Ransom- of Cyberaanval	Kwijtraken van data en het betalen van losgeld.	Betreft een operationeel risico.		Klein	Middel	Hoofd bedrijfsvoering	<ul style="list-style-type: none"> * Verhogen van de beveiliging. * Onderzoeken van de mogelijkheid om dit risico te verzekeren.

	Niet naleven van wet- en regelgeving	Door het niet naleven van wet- en regelgeving kunnen boetes volgen of wordt de rijksbekostiging stopgezet.	Vooraf een operationeel risico.	€ 500.000	Middel	Middel	Voorzitter CvB	* Volgen van aanpassingen aan wet- en regelgeving. * Scholing. * Periodiek aandacht voor het naleven hiervan.
<i>Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)</i>	Datalekken	Claims en reputatieschade.	Onbekend.	€ 1.000.000	Middel	Middel	Bestuurssecretaris	* Continue actualisatie en krachtige implementatie van AVG-beleid en -instrumentarium.